

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 29

16 квітня 2013 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 29 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Тарасенко Н.

Співпраця України з Митним союзом: пошуки формату	6
--	----------

Калініна-Симончук Ю.

Акція «Вставай, Україно!» у Харкові в оцінках ЗМІ, політиків та експертів	25
--	-----------

Законодавча влада	31
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	41
------------------------------	-----------

Політика	50
-----------------------	-----------

Економіка	58
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	64
---	-----------

В. Янукович: Зобов'язання, які взяла Україна при вступі до Ради Європи, буде виконано

Україна з належною увагою ставиться до рекомендацій Парламентської асамблеї Ради Європи, однак важливо, щоб вони не були заполітизованими. Про це заявив Президент України В. Янукович під час зустрічі зі співдоповідачами Моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи М. Репс і М. де Пурбе-Лундін. «Ми з належною уважністю ставимося до рекомендацій Парламентської асамблеї Ради Європи. Водночас принципово важливо, щоб ці рекомендації не носили заполітизованих питань і реалізація їх здійснювалась у правовому полі», – сказав глава Української держави. Президент висловив переконання, що співпраця України й ПАРЄ піде на користь нашій державі та сприятиме реалізації демократичних реформ.

За словами Президента України, Україна наполегливо працює над виконанням Плану дій до 2014 р., затвердженого спільно з Радою Європи. «Він є реальним інструментом для вирішення актуальних питань, які стосуються наближення України до демократичних стандартів», – наголосив В. Янукович.

Як зазначив Президент, нині триває робота над імплементацією Кримінально-процесуального кодексу, прийнято закон про адвокатуру, триває розробка закону про прокуратуру. Крім того, додав він, започатковано роботу Конституційної асамблеї, яка активно співпрацює з Венеціанською комісією. «Ми добре розуміємо, що зобов'язання, які взяла Україна при вступі до Ради Європи, поступово буде виконано», – додав глава держави.

У свою чергу співдоповідач Моніторингового комітету ПАРЄ М. Репс зазначил, що сьогодні немає сумнівів у тому, що Україна впевнено рухається шляхом євроінтеграції. Вона згадала свій приїзд в Україну у 2010 р. Тоді, сказала М. Репс, не було зрозуміло, у якому напрямі рухатиметься Україна.

«Я пам'ятаю нашу з Вами розмову, коли Ви дуже детально розповідали, що йдете в Європу. Мені дуже приємно, що тепер, коли я приїжджаю сюди, ніхто вже під сумнів цього не ставить», – наголосила М. Репс (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua/news/27424.html>)). – 2013. – 15.04).

В. Рибак: Україна налаштована на активну співпрацю і постійний діалог з Парламентською асамблеєю Ради Європи

Україна налаштована на активну співпрацю і постійний діалог з ПАРЕ, заявив Голова Верховної Ради України В. Рибак у понеділок, 15 квітня, під час зустрічі зі співдоповідачами Комітету Парламентської асамблеї Ради Європи з питань дотримання обов'язків і зобов'язань державами-учасницями Ради Європи (Моніторинговий комітет) М. де Пурбе-Лундін і М. Репс.

В. Рибак наголосив, що під час його нещодавньої зустрічі з Президентом ПАРЕ Ж.-К. Мін'йоном сторони були спільні в тому, що поглиблення співпраці України з ПАРЕ сприятиме успішному проведенню широкомасштабних реформ у нашій державі.

В. Рибак повідомив, що протягом минулого року Верховна Рада провела значну роботу щодо підготовки й прийняття законопроектів, які є умовами повного виконання Україною обов'язків і зобов'язань перед Радою Європи. Серед них він назвав ухвалення законів України «Про громадські об'єднання», «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», внесення змін до законів «Про судоустрій і статус суддів», «Про Регламент Верховної Ради України», новий Кримінально-процесуальний кодекс України.

За словами Голови Верховної Ради, нині одним з найбільш важливих зобов'язань залишається питання щодо змінення ролі та функцій Генеральної прокуратури у контексті

здійснення загального нагляду за додержанням законів, на сьогодні в тісній співпраці з експертами Ради Європи готується новий закон України про прокуратуру.

В. Рибак також зазначив, що План дій РЄ для України на 2011–2014 рр. є «практичним інструментом сприяння Україні у виконанні зобов'язань та обов'язків перед Радою Європи, а також у здійсненні внутрішніх реформ».

Керівник парламенту наголосив, що 315 з 349-ти народних депутатів підтримали Заяву Верховної Ради України «Про реалізацію євроінтеграційних прагнень України та укладення Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом», яка, за його словами, об'єднала депутатський корпус.

Голова Верховної Ради зазначив, що український парламент налаштований на прийняття необхідної правової бази для виконання завдань, поставлених перед нашою державою для підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Зокрема, на розгляд депутатів на поточному пленарному тижні буде винесено сім законопроектів щодо євроінтеграції. До кінця травня парламент планує ухвалити ще ряд законодавчих актів на виконання зобов'язань перед ЄС. «Ми розраховуємо на всебічну підтримку Парламентської асамблеї та її сприяння в підготовці необхідної правової бази», – заявив він.

В. Рибак також висловив сподівання, що на саміті «Східне партнерство» у Вільнюсі в листопаді 2013 р. Угоду про асоціацію буде підписано.

На прохання співдоповідачів В. Рибак також поінформував про поточну ситуацію в парламенті. За його словами, роботу вищого законодавчого органу було ускладнено через блокування, але нині ситуація нормалізувалася. Керівник парламенту зазначив, що до порядку денного внесено усі законопроекти, на розгляді яких наполягала опозиція. «Ситуація поліпшилася, і я переконаний, що Верховна Рада працюватиме, – наголосив В. Рибак. – Є настрої на роботу, і про її розпуск не йдеться» (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 15.04*).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Співпраця України з Митним союзом: пошуки формату

Давня полеміка серед українських політиків та експертів щодо інтеграційного вибору України між ЄС і МС не вщухає, не зважаючи на те, що пошук варіантів вирішення питання нині обмежено затвердженим головним політичним орієнтиром щодо асоціації з ЄС. Водночас зближення Києва з Митним союзом залишається проблематичним як з точки зору форми, так і в плані очікуваних результатів.

Росія вже давно агітує Україну вступати в Митний союз, заявляючи, поміж іншого, що це єдина можливість зниження ціни на газ. Українська сторона, зі свого боку, наполягає на частковій інтеграції із союзом, зокрема у форматі «3+1», пропонуваного Україною тривалий час. Однак у Росії неодноразово заявляли, що для них така форма співпраці неприйнятна. Зокрема, прем'єр-міністр РФ Д. Медведєв наголосив, що про роботу у форматі «3+1» не може бути й мови: мовляв, це формат, який Україна сама собі вигадала й на який ніхто із членів Митного союзу ніколи згоди не давав. «Наші українські друзі дуже люблять поговорити про “3+1”. “3+1” не буде. Так не буває. Або все, або нічого. Але тоді це спостереження чи щось на кшталт цього», – заявив Д. Медведєв.

Як повідомив прем'єр-міністр РФ в інтерв'ю європейським ЗМІ, Митний союз буде радий бачити у своєму складі Україну як спостерігача з правом дорадчого голосу. За його словами, країни трійки формують підходи до членства в Митному союзі, де, крім повноцінного членства, буде статус спостерігача, як і в інших міжнародних інтеграційних об'єднаннях.

На запитання, чи зможе Україна в статусі спостерігача впливати на рішення всередині Митного союзу, Д. Медведєв відповів негативно. «З приводу того, чи може спостерігач впливати на якісь процеси. Звичайно, ні. Він же спостерігач.

Ми будемо дуже шанобливо ставитися до його позиції, зрозуміло, її аналізувати, але спостерігач не бере участі в голосуванні, і в спостерігача немає жодних специфічних прав, які є в учасників Євразійського економічного союзу або ж, наприклад, учасників Європейського Союзу», – сказав Д. Медведєв. «Кожна країна для себе повинна зрозуміти, що їй важливо, тому що зазвичай статус спостерігача виникає з двох міркувань: або просто, що називається, нюхати повітря і розуміти, що відбувається. У цьому немає нічого образливого, але тоді і ніяких переваг не буде. По-друге, це, звичайно, просто перша стадія приєднання до якогось інтеграційного об'єднання», – сказав прем'єр РФ. Д. Медведєв підкреслив, що поки Україна не приєднається повністю, а не за формулою «3+1», на неї не будуть поширюватися всі можливості та привілеї Митного союзу.

Україна не може претендувати на «половинчастий» статус у роботі Митного союзу Росії, Білорусі й Казахстану. Про це, виступаючи на конференції, присвяченій питанням інтеграції Киргизстану в єдиний економічний простір, заявив перший віце-прем'єр Росії І. Шувалов. «Днями ми отримали лист від України про формат її участі в Митному союзі. Але членство не може бути половинчастим, воно має бути повним», – заявив він.

Аналітики вважають, що хоча Росія та інші учасники Митного союзу називають його економічним проектом, але підхід до нього суто політичний. «Фактично, перед Україною поставили питання: або все, або, якщо ви не з нами, проти вас будуть і санкції, і обмеження, і, можливо, навіть кордон закриють, – говорить експерт Міжнародного центру перспективних досліджень І. Шевляков. – З інституційної точки зору документи Митного союзу не передбачають інших статусів, крім повного членства, але інституційні питання можна підігнати, якби була політична воля, а її немає».

Разом з тим, констатують експерти, російська сторона продовжує допускати щодо країн СНД серйозні політичні помилки. Вони стосуються як форми позиціонування МС і створюваного Євразійського економічного союзу, який очевидно потребує доопрацювання прозорості і зручної правової бази, так

і поточної дипломатії, супроводжуваної епізодичними публічними експромтами офіційних осіб.

Перспектива євразійського інтеграційного проекту багато в чому залежить від здатності його учасників забезпечити рівність сторін і недискримінаційне врахування їхніх інтересів, наприклад, у таких аспектах, як розвиток горизонтальних зв'язків і проектів між учасниками спільноти, можливість використання трубопровідних систем і транспортних коридорів різними компаніями тощо.

Публічно заявлені на адресу України аванси та обіцянки на кшталт зниження цін на газ до рівня рівнодоходності, скасування експортних мит на енергоносії, вирішення суперечок у рамках СОТ тощо виглядають, безсумнівно, заманливо, але викликають сумнів у плані реалізації. Адже, пропонуючи Києву істотні поступки в результаті членства в Митному союзі та єдиному економічному просторі, російське керівництво обумовлює можливість їх обговорення умовою попереднього вступу України до ЄврАзЕС з подальшою подачею заявки на приєднання до МС. Відповідно, як можна припустити на підставі публічної інформації, деталі членства можуть прояснитися лише після відповідних кроків, які передбачають неминуче припинення переговорів Києва з ЄС і розрив раніше досягнутих домовленостей з Брюсселем. А до того часу головним оператором українського вектора політики РФ фактично стає «Газпром», практика якого слабо узгоджується з інтеграційними моделями і висловлюваннями російського керівництва.

Київ заявляє, що планує поступово приєднуватися до деяких правил МС, однак на сьогодні питання про вступ країни в це об'єднання не стоїть. Президент В. Янукович неодноразово заявляв, що Україні цікава економічна інтеграція з Митним союзом і Київ продовжує шукати модель співпраці з цим об'єднанням. При цьому В. Янукович запевнив, що Україна співпрацюватиме з Митним союзом лише в тому форматі, який не суперечить відносинам з ЄС – Київ має намір уже в листопаді підписати Угоду про асоціацію з ЄС і створити зону вільної торгівлі з Європою.

Утім, оцінюючи лінію поведінки української влади у вирішенні інтеграційних питань, можна зробити висновок про те, що Київ намагається уникнути однозначних дій, що провокують неминучий розрив як з Брюсселем, так і з Москвою. Про це говорять періодично повторювані українсько-російські переговори на рівні глав держав, урядів і експертних груп. Так, напередодні відкладеного візиту Президента В. Януковича до Москви, який передбачався 18 грудня 2012 р., у пресі з'явилися повідомлення, що за підсумками візиту може бути створена робоча група з вивчення умов приєднання України до ЄврАзЕС. Про це повідомив уповноважений уряду України з питань співпраці з Росією, країнами СНД, ЄврАзЕС та іншими регіональними об'єднаннями В. Мунтіян, один з небагатьох представників урядових кіл, що висловлюють перевагу щодо євразійського інтеграційного проекту.

Згідно з офіційними заявами, робоча група з питань відносин України з ЄврАзЕС і МС на чолі з В. Мунтіяном має розробити різні сценарії співробітництва в галузевих сферах, співробітництва по лінії Кабміну України та Євразійської економічної комісії у сфері торгівлі й технічного співробітництва. До групи входять науковці, податківці, митники й представники інших відомств, які спільно мають розробити реальні, незаполітизовані оцінки й доповіді про них уряду.

До червня – липня робоча група має представити уряду свій звіт, на підставі якого Кабінет Міністрів сформулює свою позицію щодо МС і СЕП. Крім того, Президент України розпорядився підготувати до червня поточного року проект програми співробітництва з Росією, Білоруссю і Казахстаном на середньострокову перспективу.

Як наголосив посол України в Росії В. Єльченко, пошук взаємоприйнятної моделі співпраці України з Митним союзом є пріоритетним завданням українського керівництва. «Насамперед хотів би відзначити важливість співпраці України з МС як основним зовнішньополітичним партнером України, товарообіг з яким у 2012 р. перевищив 60 млрд дол.», – заявив дипломат. За його словами, українська сторона здійснює всі необхідні кроки для пошуку формату співпраці з МС і вважає,

що такий діалог має враховувати інтереси, у тому числі економічні, усіх його учасників, а також не суперечити міжнародним зобов'язанням і нормам національного законодавства. «Також хотів би зазначити, що питання форми співпраці й глибини взаємодії України з МС є досить неоднозначним і дискусійним, проте часу на його вирішення залишається з кожним днем ??дедалі менше», – вважає В. Єльченко. Дипломат висловився проти зайвої політизації співпраці України з МС, а також наголосив на необхідності посилення прагматичності економічної складової такої взаємодії.

Як заявив Прем'єр-міністр М. Азаров під час прес-конференції 19 березня, Україна має намір отримати статус спостерігача з правом голосу при Митному союзі. «Зараз ми ведемо переговори про такий формат співпраці, за якого Україна стане спостерігачем при Митному союзі. Це означає, що наш представник братиме участь в ухваленні рішень із правом дорадчого голосу», – зазначив Прем'єр і уточнив, що «представник не братиме участі в ухваленні безпосередньо рішення, але матиме право висловити нашу позицію». Такий статус України дасть їй змогу дізнаватися про напрацювання рішень у МС заздалегідь, відтак на будь-якому етапі, якщо таке рішення стосується інтересів України, вона може втрутитися, заявив М. Азаров. На його думку, «така форма участі в роботі МС збереже за Україною суверенітет в ухваленні власних рішень».

М. Азаров також повідомив, що тривають переговори й про те, щоб не було дискримінаційних заходів стосовно України з боку Митного союзу. «Оскільки ми не є членом Митного союзу, то на пільги й преференції, з ним пов'язані, не претендуємо, але домовляємося про те, аби дискримінаційні заходи у взаємній торгівлі щодо нас не реалізовувалися», – пояснив Прем'єр і додав, що з огляду на чималий товарообіг з країнами Митного союзу протекціоністські заходи з їхнього боку болісно впливають на українську економіку. Водночас вступ до Митного союзу змусить Україну вийти зі Світової організації торгівлі або переглянути угоду з нею, зазначив М. Азаров в ефірі російського телеканалу «Мир». «Не можна навіть дружній державі, навіть з нормальним керівництвом

диктувати якісь умови. А чому не можна диктувати? Та тому що Україна, як незалежна держава, зв'язана рядом міжнародних угод. Вона раніше за Росію вступила до Світової організації торгівлі. Перед нами стоїть питання дуже просте: або ми виходимо із СОТ і приєднуємося до Митного союзу, або ми повинні переглядати нашу угоду по СОТ у рамках наших зобов'язань щодо Митного союзу. Усе це надзвичайно важко, будемо говорити, малопродуктивно», – вважає М. Азаров.

Прем'єр укорте зазначив, що Україна має намір одержати статус спостерігача в Митному союзі. «Зараз на першому етапі ми станемо спостерігачами в Митному союзі й поступово будемо адаптуватися і пристосовуватися, можливо, до нового формату співпраці з країнами, які увійшли до Митного союзу», – заявив він.

Тезу про те, що вступ України до Митного союзу ускладнюється наявністю зобов'язань перед СОТ, підтримує й міністр закордонних справ України Л. Кожара. В інтерв'ю «Российской газете» напередодні свого візиту до Москви 28–29 березня він зазначив, що «Україна однією з перших серед країн СНД вступила до Світової організації торгівлі. Тому, розглядаючи пропозиції наших партнерів щодо вступу до Митного союзу, ми виходимо з уже наявних міжнародних зобов'язань, зокрема і перед СОТ», – сказав Л. Кожара, відповідаючи на питання «Чому Україна відмовляється вступати до Митного союзу?». До того ж він нагадав, що Україна завжди наголошувала на своїй зацікавленості в розвитку співробітництва з усіма країнами СНД й усвідомлює важливість Митного союзу як основного зовнішньоторговельного партнера, загальний товарообіг з країнами-членами якого у 2012 р. перевищив 60 млрд дол. США. «Водночас Україна, як член світової спільноти, приділяє пріоритетну увагу інтеграції в глобальну торговельну систему, що, як і наші російські партнери, ми розглядаємо як найважливішу умову для стабільного економічного розвитку країни», – сказав міністр.

Крім того, розглядаючи різні вектори розвитку та прийняття рішення про вибір пріоритетного напрямку для подальшого руху нашої країни, керівництво України зобов'язане рахуватися

і з волею українського народу. «Ні для кого не секрет, що ідеї участі в Митному союзі й продовження євроінтеграційного курсу мають приблизно рівну кількість прихильників. Виходячи з цього, ми повинні проявляти зваженість і прислухатися до думки наших громадян, а також спиратися на висновки експертного середовища, насамперед на висновки економістів, а вони не однозначні», – наголосив Л. Кожара і додав, що незважаючи навіть на це Україна й Росія продовжують шукати механізм співпраці з МС.

Як показують соціологічні дослідження, українців, що хочуть уже сьогодні вступити до Митного союзу, майже стільки ж, скільки й тих, хто хоче з часом бути в Євросоюзі. Про це говорять результати опитування, яке проводилося з 23 лютого по 11 березня Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС). «41% опитаних українців вважає, що краще вже зараз вступити в Митний союз і єдиний економічний простір, 39% – краще укласти договір про асоціацію з Європейським Союзом (різниця статистично не значима). 19% респондентів не змогли відповісти на це питання», – вказується в повідомленні КМІС. Частки тих, хто проголосував би за вступ України в союзню державу з Росією і Білоруссю і за вступ України в Європейський Союз, також рівні: 38,4 проти 37,9%. Приблизно кожен десятий опитаний (11%) не брав би участі в такому референдумі, 12% не визначилися зі своєю позицією з цього питання.

45% опитаних вважають кращим, щоб Україна не стала членом ЄС і мала відкриті кордони з Росією, 34% – слід вступати до ЄС, навіть якщо це призведе до запровадження віз з Росією. 19% респондентів не змогли відповісти на це питання.

44% українців вважають, що вступ України до Митного союзу та ЄП дасть продукції українського сільського господарства й промисловості «більше шансів продаватися», ніж вступ нашої країни до ЄС. 32% дотримуються протилежної точки зору; 23% не сформувавши своєї думки з цього питання.

Згідно з опитуванням, проведеним Фондом «Демократичні ініціативи» й Київським міжнародним інститутом соціології з 5 по 13 березня, якби на референдум було винесено питання про приєднання України до Митного союзу Росії, Білорусі та

Казахстану, «за» проголосували б 57,5 % тих, хто прийшов би на дільниці для голосування. Проти Митного союзу виступили б 42,5 % громадян; 11,1 % не пішли б на референдум; 15,6 % досі не сформувавши своєї думки.

Водночас 59 % громадян України підтримали б на всеукраїнському референдумі вступ держави до Європейського Союзу, 41 % голосували б проти.

Якби на референдумі обирали між приєднанням до ЄС чи МС, то європейський вибір підтримали б 51,9 % громадян, які прийшли б на дільниці. Натомість за Митний союз голосували б 48,1 % громадян. При цьому лише на Сході України більшість громадян (60 %) підтримала б приєднання України до Росії, Білорусі й Казахстану. Тоді як на Півдні України таких громадян 48,8 %, у Центрі – 39,3 %, на Заході – 20 %. 11,3 % не прийшли б на дільниці. Не впевнені у своєму рішенні 13,9 % українців.

Найбільше прибічників європейського вибору в Західній Україні (66,8 %); у Центрі – 42,8 %, на Півдні – 32,8 %, на Сході – 30,4 % (від загальної кількості опитаних).

Водночас в усіх регіонах України європейський вибір підтримує більшість молодшого покоління. Так, при виборі між ЄС і МС за вступ до Європи проголосували б 71,4 % громадян віком до 30 років на Заході України, 46,4 % – у Центрі, 41,7 % – на Півдні, 43,4 % – на Сході. У цілому, серед українців віком до 30 років за вступ до ЄС проголосували б 50,2 %.

Водночас вступ до Митного союзу підтримали б 8,5 % мешканців Заходу, 23,2 % Центру, 26,7 % Півдня і 31,3 % жителів Сходу. Не прийшли б на референдум 12,1% молодих українців. Не визначились із вибором 15,2 %.

У разі отримання Україною статусу спостерігача в Митному союзі офіційний Київ зможе брати участь у прийнятті рішень на засіданнях Євразійської економічної комісії. Про це йдеться в проекті Меморандуму про надання Україні статусу спостерігача при Євразійській економічній комісії, текст якого є в розпорядженні ZN.UA.

Таким чином, Україна має наміри підписувати Меморандум з наднаціональним регулюючим органом Митного союзу,

а не з рівноцінним суб'єктом міжнародного права. Наприклад, підготовлена Угода про асоціацію з Європейським Союзом має бути підписана Україною не з Європейською комісією – вищим органом виконавчої влади ЄС, а з Євросоюзом як організацією.

Що ж стосується власне змісту Меморандуму, то згідно з проектом Україна, як спостерігач при Євразійської економічної комісії, матиме такі права:

- бути присутнім на всіх засіданнях комісії (Ради комісії і колегії комісії);
- брати участь у прийнятті всіх рішень на засіданнях комісії (Ради комісії і колегії комісії) з правом дорадчого голосу при розгляді питань, що зачіпають інтереси України;
- отримувати документи й рішення, прийняті Вищою євразійською економічною радою на рівні глав держав, комісією та її органами;
- поширювати через комісію письмові заяви з питань, що входять до компетенції комісії;
- вносити пропозиції для розгляду комісією та її органами за згодою держав-членів Митного союзу та єдиного економічного простору;
- Україна, як спостерігач при комісії, може бути запрошена на засідання Вищої євразійської економічної ради на рівні глав держав.

Для реалізації своїх прав Україна «засновує постійне представництво при Євразійській економічній комісії». За взаємною згодою сторін у Меморандум можуть вноситися зміни й доповнення, які оформлюються окремими протоколами. Дія Меморандуму може припинитися через 30 днів після того, як сторона, що прийняла подібне рішення, повідомить про це іншу сторону. При цьому припинення «не впливає на здійснення будь-якого виду співпраці, про який була досягнута домовленість у період його дії». Поки не відомо, коли буде (і чи буде взагалі) підписано цей документ. За інформацією джерела ZN.UA, можливо, підписання відбудеться на найближчій зустрічі глав держав ЄврАзЕС.

Тим часом Президент України В. Янукович заявив, що Україна продовжує обстоювати свої позиції, згідно з якими

вона могла б співпрацювати з МС як спостерігач. Україна сподівається отримати статус спостерігача в Митному союзі й потім розпочати розгляд ряду документів щодо участі в роботі об'єднання, заявив В. Янукович 5 квітня під час зустрічі з прем'єром Казахстану С. Ахметовим. «Україна – як спостерігач – може розпочати процес розгляду положень МС, а їх ухвалено понад 200. Усі ці положення потребують проходження внутрішньодержавних процедур і потребують часу. Україна, отримавши статус спостерігача, може отримати доступ до цих документів, і ми почнемо їх розглядати. Особливу стурбованість у нас викликає процес врегулювання відносин з Митним союзом. Наші останні пропозиції, які я озвучив у Москві на зустрічі з президентом Росії, про те, щоб ми знайшли формат наших відносин. Ми його бачимо на цьому етапі як формат спостерігача», – зазначив Президент України.

В. Янукович наголосив: «Ми виступаємо за те, щоб знаходити взаємоприйнятні рішення, які розширювали б наші можливості та створювали можливості для вільного просування наших товарів і послуг». Він сподівається, що такі можливості буде знайдено незабаром.

6 березня на прес-конференції в Каневі Черкаської області В. Янукович повідомив, що орієнтовно у квітні президенти України, Росії, Казахстану й Білорусі обговорять питання про приєднання України до положень Митного союзу. «На цій зустрічі ми обговорюватимемо ці питання і прийматимемо відповідні рішення. Тобто цей формат повинен зняти проблеми, які існують між країнами при здійсненні торгових операцій», – сказав В. Янукович. При цьому він зауважив, що лише з Росією в минулому році Україна втратила приблизно до 5 млрд дол. товарообігу. «Ми повинні знайти такий формат відносин, який би створював мотивації для збільшення товарообігу, створював можливості для руху товарів, робочої сили тощо. Я однозначно сказав: усе, що не буде суперечити нашим міжнародним зобов'язанням, усе, що не буде заперечувати СОТ, щодо всіх цих питань ми готові приєднуватися до положень Митного союзу», – сказав В. Янукович.

Для України вкрай важливо знайти оптимальну форму співпраці з Митним союзом, заявив директор європейських програм Центру міжнародних і порівняльних досліджень О. Грицаєнко в ефірі Українського радіо. «Шістдесят мільярдів товарообігу – це той економічний інтерес, який спонукає нас до наполегливого пошуку нашого статусу в цій організації, який давав би нам можливість впливати на економічну політику Митного союзу», – сказав експерт.

Водночас він наголосив, що наразі приєднання України до Митного союзу матиме негативні наслідки для країни. «Світова криза показує, що світ стає дедалі більш егоїстичним. Кіпрське питання показало, що зараз зіштовхуються суто шкурні егоїстичні позиції платників податків Німеччини та російських капіталів. Ні ті, ні інші не хочуть страждати через ситуацію на Кіпрі. Україна не може повернутися спиною ані до Європейського Союзу, ані до Митного союзу. Але сьогодні не на часі вступ України до Митного союзу. Це політичне питання, яке розколе країну», – зазначив О. Грицаєнко.

За його словами, оптимальною формою співпраці з Митним союзом для України буде статус спостерігача. «Я вважаю, що та форма, про яку казав Прем'єр-міністр М. Азаров, на сьогодні є найбільш оптимальною. Тому що Україна братиме участь у рамках засідань органів Митного союзу, спостерігатиме за процесом прийняття рішень, за проектами законодавства. Навіть якщо Україна не матиме права голосу, то знаючи наперед, яке законодавство прийматиметься, які обмежувальні заходи будуть застосовуватись, Україна матиме можливість навіть у рамках неформальних консультацій вживати запобіжних заходів. І тоді Україна вже не буде зненацька поставати перед ситуаціями, коли забороняють ввезення цукерок, сиру тощо», – вважає О. Грицаєнко.

Економічний експерт лабораторії законодавчих ініціатив Д. Черніков пояснив, що статус спостерігача дає змогу обмінюватися інформацією, брати участь у консультаціях, не маючи при цьому конкретних зобов'язань. «Це нормальний статус у міжнародному праві. Україна є спостерігачем в інших міжнародних організаціях, наприклад, у такій організації, як

Співдружність Незалежних Держав, існуючій з 1992 р., ми спостерігачі. Ми засновники СНД, але ми не учасники фундаментальних угод СНД. Тому це, можна сказати, певна традиція таких наших відносин у пострадянському просторі. Крім того, такі країни, як Вірменія, Молдова теж дотримуються такої позиції, як бути спостерігачем у Митному союзі», – зазначив експерт.

Д. Черніков вважає, що статусу спостерігача достатньо на даному етапі. «Це формула, яка зараз відповідає національним інтересам України. Єдине, що незрозуміло – що Прем'єр-міністр сказав про участь в ухваленні рішень. На мою думку, статус спостерігача не дає такої можливості – участі в прийнятті рішень. Оскільки, якщо ви приймаєте рішення, це змушує брати на себе певні зобов'язання. Традиція міжнародного права, багатосторонніх відносин свідчить саме про визначені консультації, обмін інформацією і це, у принципі, і все. Такий формат нас влаштовує у відносинах з Митним союзом».

Стосовно того, чи влаштує статус України як спостерігача в МС Росію, Д. Черніков не передбачає, що вона не погодиться, бо це «певний моветон в міжнародних відносинах. Тим більше що ми не перші. Уже є дві країни, які дотримуються аналогічної позиції. І, крім того, треба розуміти, що Митний союз – це досить молоде об'єднання, яке ще не зарекомендувало себе. Митний союз діє з 2010 р. Певних, очевидних вигод не простежується. Є розрахунки, наприклад, Росія в найближчі п'ять років буде мати вигоду 400 млрд дол., а Білорусь і Казахстан за 16 млрд». «Тому статус спостерігача на даному етапі є оптимальним. Не тільки для України, а й для інших країн, які мають відносини з Росією», – вважає експерт.

Виконавчий директор Центру соціально-економічних досліджень «Case-Україна» Д. Боярчук ставить інше запитання – чи не зашкодить це співпраці України з Євросоюзом, із яким Київ прагне підписати угоду про асоціацію? Експерт припускає, що доки про членство не йдеться, зауважень з боку Брюсселя не буде. «Європейський Союз цікавлять чіткі зобов'язання, зміни законодавства, зміна правил гри. Оскільки таке “спостерігання” не тягне за собою ніяких змін – ані у за-

конодавстві, ані у співпраці з Євросоюзом, – то, думаю, реакція буде нейтральною», – констатує Д. Боярчук.

Д. Черніков також переконаний, що Європу задовольнить пропонуванний формат співпраці України із МС, зважаючи на те, що статус спостерігача не має жодних правових наслідків для регулювання тарифів, інших аспектів зовнішньої торгівлі. Саме це турбує Європу в контексті нашої майбутньої зони вільної торгівлі. Якщо немає таких зобов'язань, то це не заважає нам укладати зону вільної торгівлі з Європою.

Водночас науковий директор інституту Євроатлантичного співробітництва О. Сушко підкреслив, що статус спостерігача в Митному союзі нічого не вирішує ні для Росії, ні для України. Експерт зауважив, що «для Росії найважливіше – це повне включення України, яке б не дало їй можливості далі думати про свою європейську перспективу. Статус спостерігача чи асоційованого члена таких гарантій Москві не дає. Тому я не думаю, що Росія погодиться на якісь варіанти асоційованого членства чи спостереження, якщо таке спостереження не буде мати на меті набуття повного членства в певній перспективі. Тобто, в якості тимчасового формату, протягом якого Україна буде здійснювати процедуру щодо вступу, це можливо з точки зору Москви. Але як довгостроковий формат – я не вірю, що Росія на це погодиться».

Відповідаючи на питання, чи вдасться Москві переконати Київ повністю інтегруватися до Митного союзу, О. Сушко зауважив, що «нічого не можна виключати, враховуючи той факт, що простір маневру для української сторони дедалі більше звужується і Президенту В. Януковичу все важче спілкуватися, знаходити партнерів. Угода про асоціацію з ЄС зараз під загрозою, і це відомо. Зрозуміло, якщо ці двері зачиняться зараз, а Москва запропонує дуже високу ціну за входження в Митний союз, то я не виключаю такої згоди. Але зрозуміло, що сьогодні в Україні ніхто всерйоз цього не хоче».

Як зазначає політолог К. Бондаренко, МС пропонує доволі серйозні вигоди, які так просто, «за гарні очі» не надаються. «Казахстан, увійшовши до МС, автоматично почав збирати мита з товарів, які рухаються з Китаю в напрямку Росії чи

Білорусі. Додайте корупційну складову, присутню в митній справі, і стане зрозуміло: ті, хто включені у корупційну вертикаль, можуть бути задоволені», – констатує експерт.

Один з українських політиків, говорячи в приватній бесіді про переваги МС і ЗВТ, сказав цікаву фразу: «Усе залежить від того, що ми хочемо: сталий розвиток чи швидкі гроші. ЄС – це принцип multiply у бізнесі. Митний союз – це кеш».

Слід зазначити, що досвід функціонування Митного союзу виявив численні суперечності між його членами. Ще до початку офіційного створення Митного союзу між керівництвами країн-учасниць почалися розбіжності. Наприкінці 2009 р. президент Білорусі О. Лукашенко заявив, що Білорусь вийде з Митного союзу, якщо Росія і Казахстан стануть чинити тиск на республіку. «Ці монстри (Росія і Казахстан) можуть домовитися, у них економіки схожі – нафта, газ. Якщо там нас вже почнуть тиснути, стріляти, ми просто вийдемо з цієї коаліції», – заявив білоруський президент.

Навесні 2010 р. білоруська сторона вимагала від Москви переглянути експортні мита на нафту й нафтопродукти. У Москві піти на поступки Мінську відмовилися, заявивши, що можливість скасування мита для Білорусі можлива лише на наступному етапі розвитку Митного союзу.

У травні, коли Росія і Казахстан ввели в дію кодекс Митного союзу, В. Путін оголосив, що союз може діяти й без участі Білорусі. «Як тільки Білорусь у себе всередині урядові процедури закінчить, погодить, у цей же момент, сподіваюся, документи будуть підписані, і ми будемо рухатися до СОТ вже у тристоронньому форматі. Якщо не відбудеться цього приєднання – будемо діяти удвох», – зазначив В. Путін.

Та все ж з 3 липня 2010 р. Митний союз стартував у тристоронньому форматі. Відразу після цього в Казахстані відбулися масові протести проти входження до цієї коаліції. Лідери партій ОСДП «Азат», НП «Алга!» і Компартії Казахстану виступили з вимогою денонсувати угоду про Митний союз, яка «ущемляла суверенітет Казахстану».

В Інтернеті стали також з'являтися відкриті листи керівництву країни із закликами відмовитися від участі в цій

коаліції. В основі цих послань були слова держсекретаря союзної держави Росії і Білорусі П. Бородіна, який сказав, що Митний союз – це відновлення в нових реаліях СРСР. Крім того, казахстанські ветерани грудневого повстання 1986 р. у своєму листі назвали вступ до Митного союзу «початком територіальної, економічної і політичної колонізації Казахстану».

У квітні 2011 р. стало відомо, що в Митному союзі РФ має 57 % голосів і отримує 87,97 % митних зборів, що також викликало занепокоєння в Білорусі й Казахстану.

У вересні 2011 р. представники білоруської влади визнали, що продовольство масово вивозиться до Росії, а також швидко вимивається іноземна валюта. Моніторинг показав, що 70 % прикордонної торгівлі в Росії припадали на білоруські молочні та м'ясні продукти, унаслідок цього з продуктами вивозиться бюджет країни, адже виробництво м'яса і молока в Білорусі дотується з бюджету.

За три роки перебування в Митному союзі (МС) економіка й населення Казахстану зіткнулися з непрогнозованими раніше негативними реаліями. Так, за експертними даними, країна вагомо втрачає позиції в зовнішньоторговельних відносинах навіть з партнерами по МС. Якщо у 2011 р. від'ємне зовнішньоторговельне сальдо з членами Союзу становило 3,4 млрд дол., то за перше півріччя минулого року воно сягнуло 4,7 млрд дол. При цьому обсяг торгівлі з партнерами по МС зменшився на 4 %.

Якби Україна у 2012 р. перебувала в Митному союзі, показники її експорту знизилися б, як це сталося з Білоруссю і Казахстаном, вважає директор Інституту стратегічних оцінок при президентському фонді Л. Кучми «Україна», академік НААН України, доктор економічних наук, професор П. Гайдучський з посиланням на результати дослідження, проведеного інститутом.

Як зазначає експерт, за 2012 р. порівняно з 2011-м експорт у рамках МС зріс майже на 9,9 %, але з Росії в Білорусь і Казахстан – на 13,9 %, а з Казахстану в Росію і Білорусь експорт, навпаки, скоротився на 9,8 %. В Україні теж спостерігався спад експорту в країни МС на 4,6 %.

Імпорт у рамках Митного союзу за 2012 р. скоротився на 5 %, але в основному за рахунок значного скорочення імпорту в Росію з Білорусі та Казахстану – на 36 %. Водночас у Білорусь і Казахстан імпорт з Росії продовжував прискорено зростати: відповідно на 18,2 і 6,9 %. В Україну імпорт з МС скоротився на 3,2 %. «Якби Україна у 2012 р. перебувала в МС, очевидно, мала б таку ж негативну динаміку», – зазначає П. Гайдучський.

Прибічники Митного союзу позиціонують деякі цифри зростання бюджету Казахстану як «успіхи об'єднання». Утім, на думку голови ради Казахстанської асоціації митних брокерів Г. Шестакова, це пояснюється виключно збільшенням зовнішньомитних тарифів, що, у свою чергу, призвело до значного підвищення роздрібних цін на багато груп товарів на внутрішньому ринку. Так, у 2009 р. (до вступу в МС) середньозважене мито в Казахстані дорівнювало трохи більше ніж 5 % (до речі, встановлена норма СОТ вимагає, щоб ця цифра не перевищувала 7 %), у РФ – 18 %, у Білорусі – 12 %. Нині всі країни «підтягнулися» фактично до російського показника – 16 %. Причому в Казахстані мито на деякі товари зросло втричі-вчетверо, а на автомобілі – у 40 разів.

Водночас полегшення процедур контролю в Митному союзі призвело до зростання контрабанди, що набула загрозливих масштабів для російської економіки. Унаслідок відкриття економічних кордонів значна частина товарів проходить повз російську митницю, отже, відповідні бюджетні надходження є критично меншими порівняно з очікуваними.

За даними Митної служби РФ, 50 % товарообігу всередині МС відбувається в тіні. До того ж експерти не виключають, що офіційна статистика щодо руху товарів умисно, на державному рівні, спотворюється митницями Білорусі й Казахстану.

Відсутність обов'язкового митного декларування товарів призвела до того, що, за підрахунками Мінекономрозвитку РФ, у 2012 р. оцінка обсягу імпорту товарів занижена аж на 9 млрд дол. (за цією цифрою якраз і можна приблизно оцінювати обсяг контрабанди).

МС не дає гарантій стосовно відсутності вилучень та обмежень – на деякий час вони зберігаються для цілого ряду

галузей економік країн-учасниць. Відтак, правила Митного союзу провокують внутрішні війни і потребу в стимулюванні з боку держав власних виробників.

Білоруси й казахи звертають увагу на несправедливість розподілу прибутків та митних платежів між учасниками союзу. Росіяни говорять про те, що російський бізнес намагається реєструвати підприємства і платити ПДВ на території Казахстану. Білоруси говорять про незахищеність ринку сільськогосподарської продукції, що ставить під удар 80 % підприємств країни.

Митний союз завдав клопоту й Російській Федерації, адже став однією з причин істотних затримок зі вступом Росії до Світової організації торгівлі (СОТ).

У жовтні 2012 р. президент Казахстану Н. Назарбаєв під час Стамбульського економічного форуму несподівано виступив ініціатором Тюркського союзу. «Ми живемо на батьківщині всього тюркського народу, – нагадав президент Казахстану. – Після того як у 1861 р. був убитий останній казахський хан, ми були колонією Російського царства, потім – Радянського Союзу. За 150 років казахи ледь не позбулися своїх національних традицій, звичаїв, мови, релігії». Потенційними учасниками Тюркського союзу можуть стати: Казахстан, Узбекистан, Азербайджан, Киргизія, Туркменистан, Туреччина, Тюркська республіка Північного Кіпру.

У грудні 2012 р. на святкуванні чергової річниці незалежності Казахстану Н. Назарбаєв заявив: «Ми будемо чітко і послідовно розвивати казахську мову. До 2025 р. казахський алфавіт буде переведений на латинську графіку. Майбутнє Казахстану – знання казахської мови», – заявив президент Казахстану у своєму посланні. Також він відзначив важливість підтримки в суспільстві рівня знання російської мови, але «казак з казахом повинен розмовляти казахською мовою».

У 2013 р. внутрішні суперечності країн-учасниць Митного союзу значно посилились. Так, у січні МЗС Росії направило Казахстану офіційну ноту щодо ситуації з використанням космодрому Байконур. Як відомо, місто Байконур і космодром утворюють комплекс «Байконур», орендований Росією у Казахстану на період до 2050 р.

У січні 2013 р. президент Білорусі О. Лукашенко під час прес-конференції для вітчизняних і зарубіжних журналістів визнав, що Митний союз не справдив сподівань Мінська. На його думку, керівництво Росії штовхає Білорусь і Казахстан до ще більшої інтеграції, що не завжди відповідає інтересам цих держав. «Нам сказали так: ось Митний союз, ми підписали документи! А коли створимо єдиний економічний простір, тоді не буде митних зборів тощо. А ми тут і нагадуємо, що у договорі про утворення Митного союзу є пункт про рівний доступ до газової труби, газових магістралей та нафти для Казахстану, Росії і Білорусі, – розповів журналістам О. Лукашенко. – А я кажу, що якщо у Росії не всі суб'єкти господарювання мають рівний доступ до труби, то як інші країни зможуть його отримати?! Та ніколи у житті!»

Зближуватися з Росією далі не мають наміру ні Білорусь, ані Казахстан, заявив О. Лукашенко: «Можливо, Росії хотілося б швидших якихось кроків, може, радикальніших. Але ні Казахстан, ні Білорусь на це не підуть “з бухти-барахти”».

Водночас Н. Назарбаєв наголосив, що Казахстан буде виходити з міждержавних організацій, якщо вони загрожують його незалежності. «Питання політичного суверенітету країни не обговорюються. Будь-яке діяння, яке буде викликати загрозу нашій незалежності, ми з такого об'єднання будемо виходити», – сказав президент Казахстану.

У березні Казахстан заявив про намір припинити постачання газу Росії зі свого найбільшого родовища Карачаганак. Про це повідомив міністр нафти і газу С. Минбаєв. «Разом із впорядкуванням наших відносин з Росією, паралельно група зараз працює щодо газу. Якщо ми зараз не домовимося про ціну, то з 2015 р. весь цей газ перенаправлять на південь і, можливо, після завершення будівництва трубопроводу Бейнеу – Бозой – Шимкент, у КНР. Передбачається, що його закінчать восени 2014 р. Ідеться про Бозой – Шимкент. Лінійну частину закінчать вже цієї осені, і наступної зими можна буде отримувати Актюбинський газ в Алмати і Алматинській області», – повідомив С. Минбаєв.

Міністр зазначив, що головним приводом незадоволення Казахстану є питання ціни на газ. «У нас є закон про газ, згідно з яким встановлюється єдина гранична оптова ціна для

тієї чи іншої галузі. На жаль, повною мірою вимоги закону на сьогодні не реалізовані, питання ціни чутливе і непросте. Саме зараз Мінекономіки і антимонопольний комітет ці питання розглядає», – додав С. Минбаєв.

У свою чергу казахстанська опозиція ініціювала загальнонаціональний референдум, на який будуть винесені питання про вихід країни з Митного союзу і Єдиного економічного простору. 16 березня в Алма-Аті відбулися збори ініціативної групи з референдуму. Також на референдум винесуть питання про повернення державі приватизованих стратегічних підприємств, про заборону на будівництво атомної станції та про введення виборності акимів (глав адміністрацій) усіх рівнів.

Про те, що не все так оптимістично в Митному союзі, як про нього розповідає Росія, говорять не лише нещодавні заяви керівництва Білорусі й Казахстану. Видання «Коммерсант-Україна» оприлюднило дослідження аналітичної групи Da Vinci, згідно з яким економічні звершення країн-членів Митного союзу мають свої особливості. «Якщо у 2010 і 2011 роках загальний обсяг взаємної торгівлі в Митному союзі зріс на 29 і 33 %, то за підсумками 2012 р. показники виявилися не настільки оптимістичними: зростання становило близько 8,7 %», – ідеться у звіті аналітиків. Крім того, експерти з Da Vinci вказують на те, що «кордони Митного союзу обумовлені, радше, політичними задачами, а не кордонами оптимальної торгової зони».

На переконання К. Бондаренка, втягування України в МС, окрім втрати контролю над газотранспортною системою, може обернутися втратами в аграрному секторі. Україна – за задумом творців Митного союзу – повинна стати елементом нової системи «Зернового ОПЕК», про що вже кілька років говорять у Москві.

В умовах світової продовольчої кризи, про яку постійно говорить Генсек ООН Пан Гі Мун, існує спокуса створити систему, яка б диктувала і контролювала світові ціни на зерно та продовольство. Росія разом з Казахстаном могли б використати свій потенціал для подібних цілей, однак їм бракує достатньої кількості перевалок зерна. Україна володіє третім за потужністю у світі обсягом перевалок. Наявність митних та-

рифів та власних обсягів зерна робить проблематичним доступ казахстанського та російського зерна на українські перевалки. Вступ України до Митного союзу ламає тарифні обмеження, але водночас битиме по українському хліборобові.

При цьому засновники МС не приховують своїх планів на перспективу: створення не лише спільного економічного простору, а й запровадження спільної валюти й спільного Центробанку. Тобто це фактично початки нової конфедеративної країни.

К. Бондаренко упевнений, що Україна може знайти точки дотику з Росією, Білоруссю та Казахстаном, які даватимуть змогу уникнути повномасштабного включення Української держави до МС. На його думку, інтеграція – це не однозначне благо, а вимушені процеси. Тому важливо зберегти максимум тих позицій, якими поступатися не можна за жодних обставин.

Отже, питання про інтеграційну участь України як у європейському, так і євразійському проекті за великим рахунком залишається відкритим. Поки українська сторона не робить різких рухів у жодну зі сторін, чекаючи відповіді від Європи про майбутнє Угоди про асоціацію.

Ю. Калініна-Симончук, наук. співроб. НБУВ

Акція «Вставай, Україно!» у Харкові в оцінках ЗМІ, політиків та експертів

12 квітня у Харкові відбулась акція опозиції в рамках політичного проекту «Вставай, Україно!». Примітно, що проведення акції було заплановано на той самий день, коли мало відбутися чергове засідання Київського районного суду Харкова по справі ЄЕСУ. Як було передбачено в планах опозиціонерів, протестувальники мали пройти містом з маршем від площі ім. Р. Люксембург до площі Руднева й провести мітинг перед будівлею апеляційного суду Харківської області.

За інформацією ЗМІ, у міськраді проти мітингів заперечувати не стали, а проведення маршу вирішили оспорити в суді,

мотивуючи це тим, що перекривати рух у центрі міста немає необхідності. Але незважаючи на судову заборону відмовлятися від своїх планів організатори акції не стали.

За даними харківської міліції, акція «Вставай, Україно!» зібрала приблизно 2 тис. учасників. За інформацією офіційного сайту «Батьківщини», у заході взяли участь від 7 до 10 тис. людей. Не зважаючи на те, що вказана опозицією кількість учасників в кілька разів перевищує офіційну, це удвічі менше, ніж під час масової акції в Києві, навіть менше, ніж було на акціях «Вставай, Україно!» у містах Західної України – Рівному, Житомирі й Тернополі. Таку різницю харківський політолог І. Поліщук пояснює «традиційно більшою впливовістю опозиції на Заході, ніж на Сході країни»: «Зокрема, у Харкові опозиція недостатньо працює над мобілізацією електорату». З тим, що потенційних прихильників опозиції могло б бути в рази більше, згоден і політолог О. Романюк: «У Харкові відключені від ефіру незалежні телеканали. Більшість харків'ян були не поінформовані про проведення мітингу».

Безпосередньо опозиціонери вказують на перешкоди в проведенні заходу з боку влади. Зокрема, за інформацією ЗМІ з посиланням на ВО «Свобода», на виїзді з Прилуцького району Чернігівської області ДАІ контролювала автодорогу, не пропускаючи пасажирські автобуси в Харків, де мала відбутись акція «Вставай, Україно!». «Даїшник заявив водієві, що повз нього не проїде, нехай “хоч полями” його об'їжджає. Також він зазначив, що якщо водієві якось і вдасться довести активістів у Полтаву, то далі він вже точно не проїде, адже там учасників акції протесту очікують “братки” й бійці спецпідрозділу “Беркут”», – ішлося в повідомленні «Свободи». Перевізник був змушений повернутися в Чернігів. Активісти ж вирушили до Харкова на попутному транспорті. Голова Чернігівської обласної організації ВО «Свобода» К. Лубенцов зазначив, що, дійсно, неможливо було знайти хоча б маршрутку на вісім місць, щоб дістатися до Харкова. Щоб приєднатися до мітингу, активісти змушені були їхати рейсовими автобусами, авто та електричками.

Водночас, як інформували ЗМІ, у Харкові під стіни Апеляційного суду «були зібрані бюджетники з усієї області». Оглядачі згадували про «тисячі три вчителів, працівників бюджетних і комунальних організацій», які з 11-ї години ранку перебували на площі Руднева. Крім того, площа Руднева біля Апеляційного суду, де о 16:00 повинен був відбутися мітинг у рамках загальнонаціональної акції «Вставай, Україно!», була повністю оточена комунальним транспортом. Про це повідомляла прес-служба ВО «Батьківщина» і було видно з численних фотографій, які розповсюджувалися в ЗМІ. «Міська влада зняла з рейсів 30 автобусів і тролейбусів, щоб перекрити площу, де опозиція проводитиме мітинг... Проїзд до площі Руднева заблоковано. Технічної можливості встановити апаратуру для проведення мітингу немає», – ішлося в повідомленні «Батьківщини».

Крім того, усі три мости в Харкові, що ведуть від площі Р. Люксембург у напрямку Апеляційного суду, де було заплановано мітинг, було перекрито. Один з мостів був перегороджений звареними між собою залізними парканами. Безпосередньо на площі Р. Люксембург, звідки о 15:00 повинен був вирушити марш «Вставай, Україно!», стояли зчеплені між собою трамваї. На площі перебувало чотири автозаки. По периметру була жива стіна міліції.

Рух по маршруту ходи було заблоковано автозаками, автобусами, вантажівками. Вулиці, прилеглі до маршруту слідування ходи, теж було перекрито великогабаритними автобусами і вантажівками. У декількох місцях було відкрито каналізаційні люки й проводилися ремонтні роботи.

Коментуючи ситуацію у відповідь на звинувачення в спробі зриву акції опозиції, міський голова Харкова Г. Кернес наголосив, що на Харківському мості, через перекриття якого в місті стався транспортний колапс, велися відновлювально-ремонтні роботи. «Ми не можемо відокремити міст від вулично-дорожньої і транспортної мереж, і, відповідно, після закінчення зими є проблеми, пов'язані з відновлювально-ремонтними роботами для безперебійного життєзабезпечення жителів Харкова. Насамперед це стосується інженерної інфраструктури. І всі ці комівояжери, які сюди заїжджають на якийсь свій

черговий піар-мітинг, просто не розбираються в міському господарстві, а розбираються тільки в політиканстві. І тому їхні заяви й обумовлені тим, що їм усе це заважає. Але ми не можемо рівнятися на їхні вимоги, ми рівняємося на вимоги мешканців міста. А жителі міста вимагають якнайшвидшого відновлення нормального життя Харкова», – підкреслив мер міста.

Разом з тим, як зазначали оглядачі ЗМІ, сумнівно, що харків'янам, яким довелося пережити транспортні незручності, вдасться довести, що у всьому винні «так звані опозиціонери». За висновком переважної кількості ЗМІ, було очевидно, що місто блокували Г. Кернес і М. Добкін.

Незважаючи на транспортне блокування Харкова, акція опозиції відбулася. Сам захід розпочався близько 15:00 на площі Р. Люксембург, звідки вирушив марш у рамках загальнонаціональної акції протесту «Вставай, Україно!». Колону очолили лідери парламентських фракцій «Батьківщина», УДАР і «Свобода» А. Яценюк, В. Кличко та О. Тягнибок. Попереду колони активісти розгорнули величезний національний прапор. Утім колона маніфестантів вирушила не до будівлі Апеляційного суду, де на неї організовано чекали працівники бюджетної сфери, а на площу Конституції, до будівлі міськради, де, за даними «Батьківщини», зібралось понад 10 тис. осіб. Учасники акції тримали прапори партій «Батьківщина», «Свобода», УДАР, державні прапори, прапори з портретом Ю. Тимошенко, чорно-червоні прапори Української повстанської армії і скандували «Банду – геть!».

Перед присутніми виступили лідери опозиції. Як повідомив А. Яценюк, опозиція подала в правоохоронні органи заяву про злочин через штучне перешкоджання акції опозиції в Харкові. «Народні депутати подали заяву про злочин. Хто дав вказівку вивести сотню (одиниць) комунального транспорту, позбавивши громадян права потрапляти додому на громадському транспорті? Хто дав вказівку вивести спецтехніку й заблокувати всі дороги?» – звертався А. Яценюк до присутніх. Лідери опозиції у своїх виступах вимагали референдум про довіру Президенту, а також про імпічмент. Після виступів люди на площі заспівали гімн України.

Коментуючи проведення опозицією акції, глава Харківської облдержадміністрації М. Добкін висловив упевненість у тому, що опозиціонери «заманювали» українців на мітинг потрійною оплатою. Про це стало відомо з повідомлення М. Добкіна, розміщеного ним у соцмережі Twitter. Губернатор Харківщини заявив, що опозиціонери пообіцяли українцям заплатити потрійну ціну за поїздку на харківський мітинг, прирівнявши це до оплати за участь «у бойових діях». При цьому, за словами М. Добкіна, на харківській площі Свободи ввечері 11 квітня ним були помічені «неприємні особи», які нагадували «свободівців». Кожен з них, як зазначив губернатор, був озброєний кувалдою і «кидав косі погляди» на пам'ятник Леніну. Примітно в цьому контексті, що представниками правоохоронних органів Харкова в ніч на 12 квітня не було зафіксовано спроб здійснення акту вандалізму відносно пам'ятника Леніну, розташованого на міській площі Свободи.

Свою оцінку подіям у Харкові дали й експерти. Так, за висновками політолога В. Дудка, опозиція і харків'яни вправі вимагати відставки нинішньої міської влади через ситуацію з маршем опозиції. «Головний висновок з цих подій – влада боїться народу. Тепер в опозиції і харків'ян є привід вимагати відставки нинішньої міської влади. Ми спостерігаємо колапс руху транспорту, силові структури заважають громадянам виконувати їхній конституційний обов'язок. Отже, є в Харкові одна людина, яка намагається заборонити харків'янам висловити свою думку. Зупинка транспорту в місці початку акції опозиції говорить про те, що влада не впоралася зі своєю безпосередньою роботою», – зазначив експерт. За словами політолога, зупинити акцію опозиції було вже неможливо. «Дії влади – це провокація», – підкреслив він.

Зі свого боку директор інституту глобальних стратегій В. Карасьов висловив думку, що ситуація, яка склалася в Харкові навколо акції опозиції, говорить про те, що «країна втягується в повзучу хронічну політичну криза». «За результатами мітингу в Харкові можна буде судити, наскільки місцева влада податлива, поступлива або непоступлива для того, щоб

перешкодити масовим акціям протесту на Сході України. Коли факти складаються в таку картину, то ми бачимо, що країна потихеньку втягується в повзучу хронічну політичну кризу», – зазначив В. Карасьов. За словами політолога, це вже не просто парламентська криза, а політична криза, оскільки проходять акції на вулиці, був недільний мітинг в Києві, достатньо численний мітинг у Рівному, акція в Харкові, плюс загальна невизначеність у верхах і низах з приводу того, що далі робити, – усе це ознаки кризової реальності.

Також В. Карасьов вважає, що 2013 р. буде часом роботи над помилками з тим, щоб зрозуміти, чи готові політичні сили на вирішальне зіткнення, щоб перемогти суперника у відкритій боротьбі. «Або дотягувати цю окопну війну, у тому числі і в парламенті, і навколо парламенту до виборів 2015 р.», – додав політолог.

Отже, мітинг й опозиційний марш у Харкові стали певними сигналами як для влади, так і для опозиції стосовно оцінки потенціалу невдоволених городян, які готові приєднатися до протестів і підтримати опозицію, стосовно можливих кроків опонентів, їх налаштованості на рішучі послідовні дії, ступінь підтримки цих дій у суспільстві, наявність стратегічного бачення перспективи, ступінь креативу. За висновками оглядачів, Харків займає проміжне місце між радикальним заходом країни й пасивним у більшості своїй південним сходом – тому масовість мітингу й градус невдоволення протестувальників мали стати свого роду «лакмусовим папірцем», що виявив би середній ступінь міцності позицій діючої влади. Наразі за результатами харківської опозиційної акції протесту можна впевнено констатувати, що, не зважаючи на те, що проведення загальнонаціональної акції протесту «Вставай, Україно!» в Харкові стало корисним і для мобілізації опозиції, і для влади, яка має врахувати критику й побачити, що в країні зростає невдоволення, поки для глобальної зміни ситуації суспільство не готове – градус невдоволення ще не досягнув критичної межі і влада має час для «роботи над помилками».

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

До проекту пленарних засідань Верховної Ради України на поточний пленарний тиждень за пропозиціями комітетів включено 110 питань. Про це повідомив Голова Верховної Ради України В. Рибак, відкриваючи засідання Погоджувальної ради 15 квітня.

Серед головних питань тижня керівник парламенту назвав законопроекти «з євроінтеграційного пакета, передбачені для завершення процедури першого читання у вівторок, 16 квітня, і для внесення на повторне перше чи друге читання в четвер, 18 квітня». Також, за словами Голови Верховної Ради, є «значна кількість питань, у розгляді яких зацікавлені опозиційні фракції». Серед невідкладних питань, визначених до позачергового розгляду Президентом України, В. Рибак назвав прийняття рішень щодо двох законопроектів про внесення змін до Конституції України й допуску підрозділів Збройних сил інших держав на територію України для участі в багатонаціональних військових навчаннях. Двадцять сім законопроектів, зазначив він, пов'язані з реалізацією урядових ініціатив.

В. Рибак повідомив, що у вівторок, 16 квітня, передбачено розглянути 29 питань, серед яких сім мають бути включеними до порядку денного сесії. Три закони вносяться для повторного розгляду з урахуванням пропозицій Президента України, 19 законопроектів необхідно розглянути в першому читанні. «У середу (17 квітня. – Ред.) заплановано розглянути 16 питань, з яких два законопроекти стосуються ратифікації міжнародних угод. Цього ж дня відбудуться парламентські слухання про стан заходів і перспективи подолання наслідків Чорнобильської катастрофи», – сказав Голова Верховної Ради. До порядку денного у четвер, 18 квітня, сказав він, пропонується 51 питання, серед яких 19 необхідно розглянути в другому читанні. За окремою процедурою мають розглядатися також два конституційні законопроекти й заплановано розглянути питання про обрання і звільнення суддів.

В. Рибак повідомив, що 19 квітня, у п'ятницю, після «години запитань до уряду», опозиційні фракції ініціюють розгляд

питання про відповідальність Кабінету Міністрів України. Цього ж дня заплановано розглянути звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, за наявності часу – прийняти рішення щодо 10-ти законопроектів, підготовлених до першого читання (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 15.04).

***

Голова Верховної Ради України В. Рибак наголошує, що надзвичайно важливою є підготовка нової редакції Конституції, яка отримає підтримку всіх політичних сил, представлених в українському парламенті.

«Глибинні реформи неможливі без проведення системної конституційної реформи в Україні, а також прийняття ряду законопроектів у ключових сферах суспільного життя України», – сказав В. Рибак 15 квітня під час зустрічі зі співдоповідачами Комітету ПАРС з питань дотримання обов'язків та зобов'язань державами-учасницями Ради Європи М. де Пурбе-Лундін і М. Репс. «Прийняття змін до Конституції України потребуватиме наявності конституційної більшості у Верховній Раді. Тому надзвичайно важливою є підготовка нової редакції Основного закону, який отримає підтримку всіх політичних сил, представлених в українському парламенті», – підкреслив він. Разом з тим В. Рибак не виключив, що деякі питання конституційної реформи потребуватимуть винесення на всенародне обговорення. У цьому зв'язку, зазначив керівник парламенту, важливою є роль Конституційної асамблеї, до співпраці з якою залучено експертів з Ради Європи і Венеціанської комісії (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 15.04).

***

Переголосування законів, ухвалених на засіданні 4 квітня, не буде. На цьому наголосив Голова Верховної Ради України В. Рибак, відповідаючи на запитання журналістів. Керівник парламенту нагадав, що вже підписав прийняті закони згідно

з Регламентом Верховної Ради (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)*). – 2013. – 15.04).

***

На пленарному засіданні Верховної Ради України у п'ятницю, 19 квітня, відбудеться година запитань до уряду, під час якої доповідь про стан справ у агропромислового комплексу і відповідь на запитання народних депутатів міністр України з питань агропромислового комплексу М. Присяжнюк. Про це повідомив на брифінгу Голова Верховної Ради України В. Рибак.

За його словами, розглядатиметься також питання про відповідальність Кабінету Міністрів. «Буде доповідь Прем'єр-міністра, запитання, обговорення цього питання і голосування», – зазначив В. Рибак (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)*). – 2013. – 15.04).

***

Місце й роль Верховного Суду України в системі судів загальної юрисдикції обговорили члени Комітету з питань верховенства права та правосуддя і представники судової влади під час комітетських слухань у м. Одеса.

У заході взяли участь народні депутати, представники Верховного Суду, вищих спеціалізованих судів, апеляційних судів, судів першої інстанції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів, Державної судової адміністрації, Національної асоціації адвокатів, а також науковці та експерти.

Відкриваючи слухання, голова комітету С. Ківалов зазначив, що «для кожного члена Комітету з питань верховенства права та правосуддя Верховної Ради України дуже важливо почути думку учасників слухань, адже саме вони і є втіленням судової системи України».

Заступник Голови Верховної Ради України Р. Кошулинський привітав учасників слухань та закликав «подивитися на Верховний Суд як стрижень-основу, яка нанизує на себе все решта. Який він є сьогодні, які його функціональні обов'язки й можливості. Щоб можна було чітко дати відповідь сьогодні,

яким чином розвиватися далі». Учасники комітетських слухань активно обговорювали проблеми й перспективи законодавчої регламентації питання правового статусу Верховного Суду.

Голова Верховного Суду П. Пилипчук подякував комітету за обрання такої важливої теми для комітетських слухань і зазначив, що «для реалізації цієї двоєдиної функції – забезпечення однакового застосування законодавства всіма судами й для забезпечення єдності судової системи – необхідні дієві інструменти, дієві важелі, дієві механізми, які й мають бути передбачені Законом України «Про судоустрій і статус суддів» і процесуальними кодексами. Якими мають бути ці інструменти й механізми – це справа законодавця».

Підсумовуючи роботу, учасники слухань зазначали, що проведення подібних заходів і відкритий обмін думками допомагають удосконалити окремі положення чинного законодавства й практику його виконання, а також напрацювати ефективні зміни, що забезпечать європейський рівень судочинства. На думку С. Ківалова, конструктивні обґрунтовані пропозиції учасників слухань, у разі їх підтримки народними депутатами на засіданні Комітету з питань верховенства права та правосуддя, перейдуть у статус законопроекту. «З великою часткою імовірності можу сказати, що ці пропозиції будуть підтримані в цілому парламентом. Крім того, необхідно внести відповідні зміни й до Конституції України», – наголосив С. Ківалов (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://www.rada.gov.ua/news>). – 2013. – 15.04).

***

У комітеті з питань національної безпеки і оборони відбулася зустріч народних депутатів з делегацією Комітету в закордонних справах Ради народних представників Республіки Індонезія.

Голова комітету В. Литвин на початку зустрічі відзначив, що Індонезія є однією з найбільших країн Південно-Східної Азії, яка динамічно розвивається. Україна, за його словами, також перебуває на етапі переходу до нової якості. Тому обмін досвідом між парламентарями обох країн буде взаємно корисним.

В. Литвин зазначив, що за короткий час Україна ухвалила всю необхідну законодавчу базу у сфері безпеки й оборони, яка відповідає міжнародним стандартам.

Голова комітету також поінформував гостей про можливості України у військово-технічній сфері, відзначив значний експортний потенціал держави на ринку озброєнь, великі можливості оборонно-промислового комплексу у сфері виробництва й модернізації військової техніки.

В. Литвин висловив сподівання на те, що візит делегації парламенту Індонезії дасть змогу надати відносинам між двома країнами нового змісту й прискорити підписання угоди про військово-технічне співробітництво.

Голова комітету в закордонних справах Ради народних представників Республіки Індонезія М. Сіддік відзначив, що це перший візит парламентської делегації і його метою є поглиблення двосторонніх відносин. «Для нас важливо налагодити відносини не тільки в економічній і політичній сферах, а й у сфері безпеки й оборони», – наголосив він. М. Сіддік поінформував про законодавчу базу Індонезії, яка забезпечує функціонування її збройних сил, початок їх модернізації і проблеми, які виникають у цьому зв'язку. Він також висловився за продовження дії Меморандуму про взаєморозуміння між Індонезією та Україною.

Учасники зустрічі обговорили й інші аспекти співробітництва, висловилися за подальший розвиток парламентських відносин і налагодження взаємовигідних контактів (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 15.04).

***

Голова комітету з питань європейської інтеграції Г. Немиря провів зустріч з головою місії Республіки Словенія в Україні Н. Прах.

Сторони обговорили питання двосторонньої співпраці між Україною і Словенією та перспективи європейської інтеграції нашої держави, зокрема в контексті проведення саміту ЄС у Вільнюсі. У цьому зв'язку Н. Прах висловила підтримку

Словенією євроінтеграційних прагнень України й наголосила, що ЄС сподівається на виконання українською стороною в повному обсязі всіх рекомендацій Ради ЄС (10.12.12), необхідних для підписання Угоди про асоціацію. «Я сподіваюся, що під час саміту у Вільнюсі ЄС зможе підписати Угоду з Україною», – сказала вона.

Г. Немиря подякував голові місії за підтримку, підкресливши, що «для України є важливим виконання критеріїв Ради ЄС, включаючи вирішення питання політично-вмотивованих вироків і звільнення політв'язнів, реформування виборчого законодавства та реформи судової і правоохоронної систем України» (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 12.04).

***

Перший заступник голови Комітету в закордонних справах В. Наливайченко провів зустріч із заступником голови парламенту Грузії Г. Барамідзе.

Під час зустрічі, яка відбулася на прохання грузинської сторони, обговорено міждержавні взаємовідносини, їх політичну, економічну й гуманітарну складові.

В. Наливайченко ознайомив членів делегації із внутрішньо-політичною ситуацією в Україні, розповів про роботу Комітету в закордонних справах, а також акцентував увагу на необхідності активізувати роботу співпраці на політичному, економічному й гуманітарному рівнях. Зокрема, В. Наливайченко зазначив, що для комітету є надзвичайно важливою співпраця парламентарів у рамках міжнародних інституцій, що говорить про схожість позицій України й Грузії з багатьох питань міжнародної політики, миру й безпеки в регіоні та продемонструвала ефективність взаємної підтримки позицій й інтересів наших держав у міжпарламентських організаціях.

Г. Барамідзе підкреслив, що міжпарламентські контакти є надзвичайно важливими для його країни і що такі двосторонні відносини характеризуються значним потенціалом і перспективами подальшого розвитку. Він висловив сподівання на майбутню плідну співпрацю між двома країнами

на рівні парламентів і міжпарламентських асамблей, безпосередньо щодо поглиблення співробітництва й координації дій у рамках ПАРЄ, ПА ОБСЄ, ПА ГУАМ, ПА ЧЕС, EURONEST з питань, що становлять взаємний інтерес (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 12.04).

***

Перший заступник голови Комітету в закордонних справах В. Наливайченко провів зустріч з делегацією парламенту Фінляндії і фінськими державними діячами, які представляють Товариство Урхо Кекконена, на чолі з генеральним секретарем парламенту Фінляндії С. Тіініном.

Учасники зустрічі, яка відбулася на прохання фінської сторони, відзначили важливість розширення і зміцнення співробітництва між Україною і Фінляндською Республікою.

Перший заступник голови комітету, керівник депутатської групи з міжпарламентських зв'язків з Фінляндською Республікою В. Наливайченко поінформував членів парламентської делегації про створення депутатської групи Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Фінляндською Республікою і підкреслив, що «це одна з перших груп дружби, які вже почали активно працювати в новому скликанні Верховної Ради України».

У зустрічі також взяли участь народні депутати, члени депутатської групи з міжпарламентських зв'язків з Фінляндською Республікою А. Палатний і Р. Сольвар. Перший заступник голови комітету з питань транспорту і зв'язку Р. Сольвар висловив зацікавленість у використанні досвіду Фінляндії щодо започаткування технопарків і використання сучасних інформаційних технологій.

Представники парламентської делегації Фінляндії запевнили українських депутатів у готовності налагодити обмін законопроектами та експертними оцінками, які допоможуть Україні на шляху до Європи (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 12.04).

***

Комітет з питань науки і освіти підтримує ряд законопроектів про внесення змін до деяких законів України щодо соціальних гарантій і пенсійного забезпечення педагогічних, медичних і фармацевтичних працівників.

Зокрема, комітет підтримує проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо соціальних гарантій педагогічним, медичним і фармацевтичним працівникам, які працюють у сільській місцевості (реєстр. № 1061). Законопроект містить перелік соціальних гарантій для працівників державних і комунальних закладів освіти та охорони здоров'я у сільській місцевості, які передбачається запровадити в змінах до законів України «Про освіту» та «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Також комітет підтримує проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення педагогічних, медичних і фармацевтичних працівників (реєстр. № 1062). Законопроектом пропонується шляхом внесення змін до законів «Про освіту» та «Основи законодавства України про охорону здоров'я» встановити для педагогічних, медичних і фармацевтичних працівників особливий порядок пенсійного забезпечення, а саме: призначати їм пенсії в розмірі 80–90 % від сум заробітної плати, визначеної Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 15.04).

***

Комітет з питань економічної політики рекомендує парламенту відхилити проект закону про повернення майна базових галузей національної економіки, що перебувають у власності громадян і юридичних осіб, у власність держави (про націоналізацію).

Законопроектом (реєстр. № 1039) пропонується визначити основні принципи, порядок й умови націоналізації, базові галузі національної економіки, що підлягають поверненню у власність держави, а також органи, що здійснюватимуть націоналізацію;

передбачаються заходи щодо захисту інтересів власника майна, що націоналізується; встановлюється порядок вирішення спірних питань, що виникають у процесі націоналізації.

Під час обговорення члени комітету акцентували увагу на висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради, яке зазначає, що за результатами розгляду в першому читанні законопроект доцільно відхилити. Зокрема, експерти вважають, що загальний механізм повернення майна юридичних і фізичних осіб, запропонований проектом, який спрямовано на націоналізацію цілих галузей національної економіки шляхом включення їх до спеціальної щорічної Державної програми націоналізації, не відповідає ст. 41 Конституції України, згідно з якою примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток, тобто не може носити постійний систематичний плановий характер.

Не відповідає ст. 89 Конституції України й запропоноване у ст. 19 проекту створення спеціальної комісії Верховної Ради з питань націоналізації базових галузей національної економіки й порядок її формування. До цієї комісії пропонується включити осіб, які не є народними депутатами (хоча і з дорадчим голосом), зокрема представників Кабінету Міністрів; Фонду державного майна; власника майна, що націоналізується; представника трудового колективу підприємства, що націоналізується тощо, що не узгоджується, зокрема, з Регламентом Верховної Ради.

На засіданні наголошувалося, що в проекті відсутнє визначення «мотивів суспільної необхідності» та їх перелік, який, згідно зі змістом ст. 41 Конституції України, має бути визначальним для проведення націоналізації як примусового відчуження об'єктів права державної власності.

Щодо таких підстав, як «приватизація підприємств з порушенням чинного законодавства або за явно заниженими цінами», «порушення умов приватизаційних угод», то у цих випадках, на думку експертів, доцільніше застосовувати не механізм націоналізації, а визнання відповідних договорів купівлі-продажу недійсними відповідно до Цивільного кодексу, зокрема відповідно до його ст. 228 і 232, як це

передбачено у ст. 29 Закону України «Про приватизацію державного майна» (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 15.04).

***

Комітет з питань соціальної політики та праці рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

Законопроектом (реєстр. № 2204) пропонується визнати всеукраїнські об'єднання професійних спілок, які діяли до 24.08.1991 р., правонаступниками відповідних республіканських об'єднань професійних спілок УРСР і колишнього Союзу РСР щодо їх майна та майнових активів, розташованих на території України, за винятком того майна, чий статус власника визначається чинними міжнародними договорами України.

Проектом також пропонується визнати право власності Федерації професійних спілок України чи створених нею господарських товариств, інших суб'єктів господарювання на майно профспілок (їх об'єднань й організацій) колишнього Союзу РСР та УРСР, набуте до 24 серпня 1991 р. за рахунок власних коштів, а також майно, передане їм у відання за рішенням державних органів влади колишнього Союзу РСР та Української РСР.

Члени комітету підтримали законопроект, прийняття якого створить умови для забезпечення реалізації профспілковими об'єднаннями конституційних прав громадян України на відпочинок і соціальний захист шляхом чіткого визначення статусу майна Федерації професійних спілок, інших суб'єктів господарювання в об'єктах, якими володіє ФПУ (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 15.04).

***

При новій попытці блокування Верховної Ради опозиційне більшіство готово знову працювати в якомусь іншому приміщенні. Об этом пишет газета «Сегодня».

По мнению издания, оппозиция понимает бессмысленность дальнейшей блокады парламентской трибуны. Как

заявил лідер фракції «Батьківщина» А. Яценюк Верховна Рада буде розблокована. Політик пояснив це тим, що більшість виконало всі умови опозиції: «Наші вимоги задоволені – чотири питання знаходяться в порядку, тому на наступній тиждень ми їх будемо розглядати». Чотири питання – це, за словами А. Яценюка, нове голосування за дату «київських виборів», скасування пенсійної реформи, голосування за недовіру в уряд і декриміналізація статті Уголовного кодексу, за якою засуджено екс-прем'єр Ю. Тимошенко.

В Партії регіонів також вважають, що опозиція більше не захоче заблокувати трибуну. «Але якщо раптово це станеться, розблокування – це вже не актуально. Ми в будь-який момент підемо і будемо приймати рішення хоч в комітетах, хоч в Українському домі. Важливо, щоб Рада працювала, і вона буде працювати», – заявив народний депутат від Партії регіонів М. Чечетов.

В минулу п'ятницю, 12 квітня, Вищий адміністративний суд визнав законним засідання Верховної Ради, яке відбулося 4 квітня в залі парламентських комітетів на Банковій 6/8 (*МинПром – інформація бізнес-класа* (<http://minprom.ua>). – 2013. – 15.04).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Відбулася телефонна розмова Президента України В. Януковича й Президента Республіки Білорусь О. Лукашенка. Під час розмови глави держав обговорили питання двосторонньої співпраці (Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 15.04).

***

Європейська інтеграція створює нові можливості для модернізації і розвитку України. Про це Президент України В. Янукович сказав під час зустрічі з прем'єр-міністром Естонської Республіки А. Ансіпом.

В. Янукович підкреслив, що на сьогодні ті питання, які стоять у програмі відносин між Європейським Союзом та Україною, стабільно вирішуються. Президент наголосив, що українське суспільство підтримує європейські цінності. Глава держави висловив вдячність прем'єр-міністру Естонської Республіки за його позицію в питанні підтримки євроінтеграції України.

У свою чергу А. Ансіп наголосив, що відносини між Україною та Європейським Союзом мають поглиблюватися. «Майбутнє Європейського Союзу буде в тісній співпраці з Україною», – зазначив він. Також прем'єр-міністр Естонської Республіки наголосив, що естонські підприємці готові інвестувати в Україну. «Набагато більше стало передбачуваності, і разом з передбачуваністю в наших підприємців зросло бажання інвестувати в Україну», – сказав А. Ансіп (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 12.04).

***

У Всесвітній день авіації і космонавтики Президент України В. Янукович провів зустріч з головою Державного космічного агентства України Ю. Алексєєвим і президентом Аерокосмічного товариства України В. Жолобовим.

Вітаючи їх з професійним святом, глава держави зазначив, що Україна – одна з небагатьох країн світу, яка має власну космічну промисловість і може самостійно виконувати всі стадії створення ракети – від її проектування до виготовлення і супроводження в польоті. Наша держава зробила вагомий вклад у розвиток космонавтики й нині продовжує співпрацю з багатьма країнами світу, сказав Президент. Він наголосив, що ця робота потребує чимало уваги, та незважаючи на ряд питань проекти втілюються в життя.

Президент також підкреслив важливість участі України в будівництві космодрому Алкантара в Бразилії, у рамках якого наша держава здійснює розробку і виготовлення наземного технологічного устаткування, необхідного для виконання повного комплексу робіт з ракетою-носієм на пусковому центрі

в процесі підготовки до запуску ракети «Циклон-4» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 12.04).

***

У рамках робочого візиту до Женеви радник Президента України, керівник Головного управління з питань міжнародних відносин Адміністрації Президента України А. Гончарук провів переговори з генеральним директором Світової організації торгівлі П. Ламі.

Основну увагу було приділено пріоритетним питанням співробітництва України із СОТ і членами цієї міжнародної організації, передусім у контексті розвитку глобальної торгівлі, доступу до внутрішніх ринків і моніторингу дотримання зобов'язань держав-членів (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 12.04).

***

Делегації Кабінету Міністрів і Національного банку продовжать переговори з Міжнародним валютним фондом під час щорічних зборів організації, які відбудуться 19–21 квітня. Про це заявила перший заступник глави Адміністрації Президента України І. Акімова в інтерв'ю агентству Bloomberg.

За її словами, ці переговори стосуватимуться питань дефіциту державного бюджету, енергетики й монетарної політики. «Україна має ресурси, щоб погасити свої борги без МВФ», – зазначила І. Акімова. Водночас вона наголосила, що «співпраця з МВФ є дуже важливою для нас, оскільки дає сильний позитивний сигнал для інвесторів».

Говорячи про дефіцит бюджету НАК «Нафтогаз України», перший заступник глави АПУ сказала, що нині триває робота над його покриттям. «Робота над покриттям і зниженням дефіциту “Нафтогазу” йде повним ходом. Ми зменшуємо імпорт російського газу, диверсифікуємо імпорт палива й підвищуємо енергетичну ефективність», – зазначила вона.

«Рівень промислового виробництва дещо збільшився наприкінці I кварталу, деякі галузі почали зростати. Ситуація має покращитися у другому півріччі», – сказала вона. Перший заступник глави АПУ також підкреслила, що нині Україна працює над збільшенням привабливості інвестиційного клімату для того, щоб підтримати приплив капіталу, що допоможе покращити платіжний баланс (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 12.04).

***

Україна й Білорусь активізують створення спільних підприємств з виготовлення сільськогосподарської техніки. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час зустрічі з першим заступником глави уряду Білорусі В. Семашком.

«Давайте реанімуємо ті наші домовленості щодо створення спільних підприємств з виробництва сільськогосподарської техніки», – сказав М. Азаров. Водночас Прем'єр-міністр нагадав, що Україна зацікавлена в отриманні статусу спостерігача при Митному союзі для того, щоб завчасно знати нові правила, які ухвалюються в рамках союзу (*Урядовий портал (www.ktu.gov.ua)*). – 2013. – 12.04).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров під час зустрічі у вузькому колі подякував прем'єр-міністру Естонської Республіки А. Ансіпу за постійну підтримку євроінтеграційних прагнень України.

Водночас глава українського уряду зазначив, що останнім часом торговельно-економічний оборот між Україною та Естонією сягнув 600 млн дол., і сьогодні є всі передумови для його нарощування.

Також глава українського уряду запропонував естонській стороні розглянути питання експорту електроенергії з України з можливістю її реекспорту в треті країни (*Урядовий портал (www.ktu.gov.ua)*). – 2013. – 11.04).

***

Підписано Угоду між Кабінетом Міністрів України та урядом Естонської Республіки про умови розміщення дипломатичних представництв України в Естонській Республіці та Естонії в Україні.

Документ підписали Прем'єр-міністр України М. Азаров і прем'єр-міністр Естонії А. Ансіп.

М. Азаров наголосив, що це важлива Угода, яка дасть змогу на постійній основі працювати дипломатичним місіям двох країн (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 11.04).

***

Україна широко бере участь у різних проектах у рамках Співдружності Незалежних Держав і планує надалі продовжувати цю лінію. Про це заявив Прем'єр-міністр України, відповідаючи на запитання користувачів соціальної мережі Фейсбук.

М. Азаров повідомив, що як голова Партії регіонів він минулого тижня провів зустріч з представниками дружніх партій країн Співдружності, під час якої поінформував про проекти України в країнах СНД.

Він нагадав, що Україна розраховує отримати статус спостерігача при Митному союзі, створити постійне представництво нашої держави при комісії Митного союзу й активно брати участь в обговоренні всіх рішень, які готуються керівництвом цієї комісії.

Прем'єр-міністр також повідомив, що уряд України також створив спеціальну групу з вивчення договірно-правової бази Митного союзу. Ця група також вивчає, до яких конкретних угод Україна могла б приєднатися і на яких умовах. «Ці ж питання будуть обговорюватися в кінці травня на зустрічі президентів країн Митного союзу й нашого Президента», – сказав М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 13.04).

***

Уряд підвищив пенсії з 1 березня 2013 р. Відповідну Постанову «Про підвищення розмірів пенсій у зв'язку із зростанням середньомісячної заробітної плати штатного

працівника в Україні» Кабінет Міністрів прийняв 15 квітня 2013 р. Документом визначено коефіцієнт збільшення середньомісячної заробітної плати за попередній рік – 1,0298, який відповідає 20 % темпів зростання середньомісячної заробітної плати за 2012 р. порівняно з 2011 р. Громадяни отримають підвищення в розмірі від 35 до 135 грн. Так, згідно із Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» підвищення очікує на 348,72 тис. осіб (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2013. – 15.04*).

***

10 квітня на урядовому засіданні було схвалено Концепцію Державної цільової національно-культурної програми популяризації вітчизняної видавничої продукції та читання на 2014–2018 рр., розроблену Держкомтелерадіо. Відповідне рішення затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України.

Згідно з актом, головним замовником програми стане Держкомтелерадіо України. Відомство разом із Мінфіном, Мінекономрозвитку, Мінкультури, МОН, НАН України, обласними, Київською і Севастопольською міськими держадміністраціями впродовж найближчих шести місяців розроблять і подадуть на розгляд уряду проект Державної цільової національно-культурної програми популяризації вітчизняної видавничої продукції та читання на 2014–2018 рр.

Як зазначається в Концепції, метою програми має стати повернення в українське суспільство вітчизняної книги, відродження її соціальної ролі через популяризацію української видавничої продукції і читання як процесу культурного, духовного, професійного й інтелектуального збагачення людини. Фахівці комітету здійснили огляд сучасного стану галузі і визначили ряд проблем, які існують у ній: зниження рівня читацької активності громадян, відсутність належного книжкового асортименту в торговельній мережі, падіння нижче припустимої межі сумарних і середніх накладів вітчизняної книги тощо.

У зв'язку з цим Держкомтелерадіо проаналізував шляхи вирішення подібних проблем у країнах Європейського Союзу,

зокрема Німеччині, Франції, Нідерландах та інших, і визначив, що найдієвішим механізмом популяризації і розвитку всього спектра вітчизняного книговидавництва є прийняття відповідних державних програм, що відповідає засадам загальноєвропейської політики.

Документом пропонується здійснювати моніторинг читачього попиту, пропагувати вітчизняну друковану продукцію в спеціальних телерадіопрограмах, рекламних роликах тощо. Серед дієвих заходів із стимулювання галузі також зазначена модернізація державних поліграфічних підприємств, розширення й удосконалення мережі книгорозповсюдження, активізація участі вітчизняних видавців у міжнародних виставкових заходах. Книги рекламуватимуться не лише засобами масової інформації, але й за допомогою різноманітних публічних заходів – літературних зустрічей, читань тощо.

Таким чином, на переконання розробників, реалізація цілого комплексу заходів дасть змогу збільшити наклад книжкової продукції, відвідуваність бібліотек і захистить український ринок від напливу контрафактних видань.

За попередніми прогнозами, на виконання всіх запланованих заходів необхідно буде близько 500 млн грн – як з державного бюджету, так і з місцевих та інших джерел.

Детальніше зі змістом Концепції можна ознайомитися на офіційному веб-сайті Держкомтелерадіо у рубриці «Законопроектна діяльність» (підрубрика «Проекти актів Кабінету Міністрів України») за адресою: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=74130 (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua)). – 2013. – 11.04).

***

12 квітня відбувся одноденний робочий візит в Україну першого заступника прем'єр-міністра Республіки Білорусь В. Семашка.

У форматі тет-а-тет і розширеному складі відбулися переговори з першим віце-прем'єр-міністром України С. Арбузовим.

Головними темами були подальше нарощування двосторонньої торгівлі та нові масштабні проекти співпраці у сферах,

стратегічно важливих для економік двох країн – енергетичній, транспортній і сільськогосподарській. Під час зустрічі сторони також виступили за активізацію коопераційного співробітництва в галузі машинобудування і спільної реалізації продукції на ринках третіх країн. Було домовлено про проведення в травні 22-го засідання двосторонньої міжурядової комісії під головуванням заступників глав урядів.

Окремим пунктом порядку денного було усунення торговельних бар'єрів, існуючих на окремих напрямках двостороннього співробітництва. Сторони домовилися вирішувати наявні питання в конструктивному дусі, властивому відносинам України й Республіки Білорусь. Зокрема, було домовлено про візит до Білорусі міністра аграрної політики та продовольства України М. Присяжнюка для врегулювання проблемних питань і завершення підготовки проектів двосторонньої співпраці в аграрній та аграрно-промисловій сферах (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 12.04.*

***

У рамках візиту до Баку віце-прем'єр-міністр України, спіголова Спільної міжурядової українсько-азербайджанської комісії з питань економічного співробітництва К. Грищенко був прийнятий президентом Азербайджанської Республіки І. Алієвим.

Під час зустрічі азербайджанський лідер, зокрема, наголосив, що «Україна для Азербайджану є справжнім другом, партнером і союзником». У контексті підготовки візиту президента Азербайджану до України було обговорено пріоритетні питання двостороннього співробітництва, що перебувають на особистому контролі глав обох держав.

Зі своїм колегою, першим заступником Прем'єр-міністра Азербайджанської Республіки Я. Еюбовим, К. Грищенко обговорив практичні аспекти підготовки до чергового засідання Спільної міжурядової українсько-азербайджанської комісії з питань економічного співробітництва.

Віце-прем'єри відзначили позитивну динаміку двостороннього співробітництва в енергетичній, аерокосмічній, торговельно-економічній і гуманітарній сферах.

Перспективи розширення співпраці в енергетичній сфері в рамках визначених Президентом В. Януковичем завдань з диверсифікації джерел постачання нафти й газу в Україну К. Грищенко обговорив з керівником Державної нафтової компанії Азербайджанської Республіки (SOCAR) Р. Абдулаєвим.

Під час усіх зустрічей у Баку наголошувалося на тому, що керівництво України приділяє постійну особливу увагу розвитку відносин з Азербайджаном і розраховує на те, що дружба й «почуття ліктя» завжди відрізнятимуть українсько-азербайджанські відносини (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 12.04).

***

Україна спільно з провідними космічними країнами реалізує ряд масштабних проектів у космічній галузі. Про це в інтерв'ю 5 каналу заявив віце-прем'єр-міністр України Ю. Бойко.

«Ми є серйозним гравцем у світі. Сьогодні ми реалізуємо один із найбільших інвестиційних проектів у космічній галузі, це проект “Алкантара” з Бразильською Республікою – будуємо космодром і всю інфраструктуру, для того щоб запускати з цього космодрому супутники. Це унікальний проект, який сьогодні є пріоритетом для нашої держави. Він також отримав статус пріоритетного в програмі активізації розвитку економіки», – зазначив Ю. Бойко.

Він наголосив, що у співпраці з провідними космічними країнами Україна є рівноправним партнером. За словами Ю. Бойка, участь України в спільних проектах, на зразок проекту зі створення нової ракети-носія Antares, який реалізується в США за участі українських підприємств, говорить про високий авторитет українських ракетобудівників. Віце-прем'єр-міністр також наголосив, що уряд України усіляко сприятиме розвитку ракетно-космічної галузі. «Наша країна є сьогодні в першій п'ятірці країн, які мають можливість із нуля створити супутник і зробити так, щоб він вилетів у космос. Це дуже перспективно для нас, і уряд приділяє особливу увагу розвитку космічної програми та допомагає цій галузі», – підкреслив Ю. Бойко (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 12.04).

***

Правительство выделило в этом году 800 млн грн на строительство в Запорожье моста через Днепр. Об этом сказал вице-премьер-министр Украины А. Вилкул во время выездного совещания на месте строительства в Запорожье, сообщили в его пресс-службе.

В пресс-службе отметили, что запуск этой автомагистрали повысит транзитный потенциал области и страны, разгрузит центр города от большегрузного транспорта. В настоящее время основное автомобильное движение области идет через дамбу Днепрогесса, построенную в 30-х годах прошлого века, и через два моста, построенных больше 50 лет тому назад. Эти сооружения не справляются со сверхбольшой нагрузкой, в результате чего осложняется дорожное движение, возникают регулярные заторы, констатируют в пресс-службе вице-преьера.

Напомним, автомагистраль через Днепр в Запорожье строится с 2004 г. Стоимость проекта составляет 5,9 млрд грн (*Електронні Вісти (<http://elvisti.com>). – 2013. – 13.04*).

ПОЛІТИКА

В ходе нынешней пленарной сессии Европейского парламента, которая пройдет с 15 по 18 апреля в Страсбурге, депутаты трижды обратятся к Украине.

16 апреля состоится дискуссия о ситуации в Украине с сексуальными сообществами, 18 апреля должны быть проголосованы рекомендации Совету ЕС об упрощении порядка выдачи виз, на этот же день запланировано обсуждение доклада наблюдательной миссии экс-президентов П. Кокса и А. Квасневского. По итогам дискуссии 18 апреля будет принято решение, продлевать или нет работу наблюдательной миссии Европейского парламента П. Кокса и А. Квасневского.

Напомним, в июне 2012 г. Европейский парламента делегировал П. Кокса и А. Квасневского в качестве наблюдательной миссии на рассмотрение кассации по делу Ю. Тимошенко.

Позднее их мандат был расширен. Кроме дел Ю. Тимошенко, они также наблюдали за делами экс-главы МВД Ю. Луценко и бывшего и. о. главы Минобороны В. Ивашенко, а также за подготовкой к парламентским выборам в Украине (*МинПром – інформація бизнес-класа* (<http://minprom.ua>). – 2013. – 15.04).

***

Міноборони Росії вважає переговори з Україною щодо Чорноморського флоту однією зі складних тем, але має намір вирішувати це питання в спокійний конструктивний спосіб. Про це заявив журналістам у понеділок заступник міністра оборони РФ А. Антонов.

«Найскладнішим і наймасштабнішим питанням залишається забезпечення ефективної життєдіяльності Чорноморського флоту, що базується в Криму. Робота в цьому напрямі має непростий, комплексний характер і не переривається ні на день», – сказав він.

Заступник міністра звернув увагу на висловлювання глави військового відомства України П. Лебедева щодо ЧФ. А. Антонов наголосив: «У Міноборони Росії керуються стратегічним, партнерським характером відносин з українськими колегами. Саме в цьому ключі ми прагнули висловлювати наші відносини, зокрема і щодо “важких” питань».

«Російська сторона переконана: всі проблеми можуть і повинні вирішуватися за столом переговорів. А якщо партнери для викладення своєї точки зору вдаються до публічної дипломатії з використанням ЗМІ, то це може свідчити про збої в нашому спілкуванні», – додав він.

«Зі свого боку підтверджуємо готовність у спокійному, конструктивному ключі обговорювати за столом переговорів будь-які теми», – наголосив заступник міністра оборони РФ.

За даними ЗМІ, сказав А. Антонов, глава Міноборони України П. Лебедев раніше заявив: «Ми запропонували Росії виконати ревізію угод щодо Чорноморського флоту. Щодо полігонів, причалів і соціальних аспектів. Ми готові вирішувати всі питання. Але таке враження, що Росії

цього не треба» (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2013. – 15.04).

***

Європейський Союз через найближчі 10 років буде сам ініціювати вступ України до своїх лав, бо потребуватиме доступу до трудових ресурсів та ринків збуту.

Таку думку висловив колишній президент Польщі О. Квасневський в інтерв'ю журналу Wprost. «Навіть якщо ми зараз говоримо туркам та українцям “ні”, то через 10 років будемо їх дуже просити, аби вони були з нами. Тому що ніхто розважливий не відмовиться від такого потенціалу, які мають Туреччина та Україна», – сказав він.

О. Квасневський відзначив, що українська влада за останній рік зробила значний прогрес у виконанні умов, висунутих перед нею парафованою в березні минулого року Угодою про асоціацію. «Україна потрібна Європі, зважаючи на демографічний потенціал, свій ринок, на мільйони українців, котрі зараз працюють в ЄС та в Польщі», – сказав він. Екс-президент Польщі додав, що українська влада, на відміну від російської та білоруської, готова запроваджувати європейські стандарти.

О. Квасневський також зазначив, що українські олігархи серед усіх найбільше зацікавлені в приєднанні України до ЄС. За його словами, євроінтеграція дасть гарантії збереження капіталів, відкриє кращі можливості користування кредитами, а також доступ до зовнішніх ринків. «Вони хочуть мати державу, де діє закон, і безпеку економічного обороту», – сказав екс-президент Польщі (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2013. – 15.04).

***

13 апреля на марш и митинг оппозиционных сил в рамках акции «Вставай, Україно!» в Полтаве собралось свыше 8 тыс. человек, сообщает пресс-служба ВО «Батьківщина». В нем приняли участие лидер фракции «Батьківщина» А. Яценюк, глава ВО «Свобода» О. Тягнибок и ряд народных депутатов от оппозиции. В. Кличко в акции

участия не принимал. По словам лидера «Батьківщини», глава УДАРa не смог приехать в Полтаву по семейным обстоятельствам. По данным милиции, на митинге находится около 2 тыс. человек. По информации СМИ, в акции участвуют около 5 тыс. человек.

Акция началась в 12:30 возле памятника Тарасу Шевченко. Оттуда колонна прошла к театру им. Гоголя. Митинг проходил на Театральной площади города. За правопорядком наблюдали около 100 правоохранителей (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 13.04).

***

Экс-глава МВД Ю. Луценко предлагает, чтобы оппозиция определилась с кандидатом на президентские выборы уже в этом году. Об этом он заявил в видеообращении, размещенном на его новой странице в Facebook.

«Из Украины выехало много людей, еще больше хотят отсюда сбежать, потому что государство стало угрозой для каждого украинца. Я желаю вернуть Украине надежду», – заявил он. «Второй своей задачей я вижу усилие по выдвижению единого кандидата от украинской оппозиции на выборы Президента 2015. Я думаю, что все понимают, что это единственный вариант для победы над нынешним режимом. Причем сделать это нужно еще в этом году», – заявил он. Кроме того, Ю. Луценко называет своей задачей «поднять миллионы людей на достижение победы» (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 15.04).

***

Экс-глава МВД Ю. Луценко рассчитывает на годовщину Майдана инициировать масштабную акцию протеста. Об этом он рассказал в интервью «Зеркалу недели. Украина».

«Если речь идет о плане построения страны, то его еще только предстоит сообща написать. Если о планах работы, но я надеюсь в самое ближайшее время собрать круг единомышленников, думающих, проукраински настроенных людей, интеллектуалов и патриотов», – сказал Ю. Луценко. – До наступления

осени хотелось бы иметь готовый план действий. Затем мы попытаемся заручиться поддержкой как можно большей части населения, будем убеждать и агитировать. Если это удастся, то к годовщине “майдана” мы сможем инициировать полномасштабную массовую акцию».

По словам политика, такая акция не будет подготовкой к свержению власти. «Задача-минимум, чтобы к этому времени оппозиция, по возможности, определилась с единым кандидатом. Задача-максимум, чтобы взгляды будущего кандидата совпадали с разработанной концепцией обустройства государства. Чтобы желания людей и возможности лидеров совпали. Чтобы потенциальный глава государства не только пообещал, но и выполнил задуманное», – заявил он. Ю. Луценко также высказал мнение, что народный кандидат в Президенты должен быть избран «во время тендера на лучшее техническое задание для страны» (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 12.04).

***

Экс-глава МВД Ю. Луценко планирует оказать парламентской оппозиции помощь в организации полевой деятельности. Об этом он сообщил в эксклюзивном интервью ZN.UA. Оппозиционер выразил надежду, что у него будет возможность озвучить это предложение в разговоре с Ю. Тимошенко.

При этом Ю. Луценко не склонен преувеличивать значение последних акций оппозиции: «Правильно, что митинги идут. Хотя неправильно, что их назвали восстанием, подобная инфляция слов страшнее инфляции денежной. Восстания не проводят по выходным дням по заранее оглашенному графику». «Сразу хочу оговориться, что речь не идет о спешной подготовке новой революции, немедленной организации нового Майдана. Время требует новых подходов, нового качества оппозиционной деятельности. В первую очередь – создания плана построения новой страны», – подчеркнул он (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 12.04).

***

Народный депутат, член фракции «Батьківщина» Н. Катеринчук принял решение в случае назначения выборов в Киеве выдвинуть свою кандидатуру на должность мэра столицы. Об этом он написал на своей странице в Facebook. «Это решение не было для меня простым. Хорошо представляю себе тон и содержание комментариев моего решения – со стороны соратников по оппозиции, экспертов и журналистов. Меня обвинят в непомерных политических амбициях, в расколе оппозиционных рядов», – отметил Н. Катеринчук.

Н. Катеринчук предположил, что лидер фракции УДАР В. Кличко не будет участвовать в выборах, мол, «у него есть высшая цель – президентское кресло». «Оппозиции нужна другая фигура. Вместо того, чтобы определиться с фамилией кандидата, проводя прозрачный отбор наиболее рейтингового политика, оппозиционные лидеры начали наступать на привычные грабли. Проводить кулуарные договоренности. Откровенно торговаться. В результате ставка сделана на человека, который по определению не может представлять оппозицию на киевских выборах», – написал депутат, пояснив, что имеет в виду П. Порошенко.

«Я утверждаю, что он не имеет морального права баллотироваться от оппозиции. Потому что не является членом ни одной партии из объединенной оппозиции. Потому что, избравшись в парламент, так и не вошел в парламентскую фракцию “Батьківщина”. Понятно: он не хочет откровенно заявлять о своей оппозиционности, ставя под удар свои бизнес-активы», – отметил Н. Катеринчук. Он также подчеркнул, что выставил свою кандидатуру «не просто из-за политических амбиций или желания сделать карьерный взлет», а чтобы «прекратить кулуарные договоренности относительно определения кандидата в мэры Киева без участия киевлян» (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 12.04).

***

Фракция «Батьківщина» не будет исключать Н. Катеринчука до тех пор, пока оппозиция не выдвинет единого

кандидата на должность мэра Киева. «Я знаю от руководства нашей фракции (“Батьківщина”) что никто его (Катеринчука) не собирается исключать пока фракция не решила вопрос по единому кандидату», – прокомментировал нардеп от «Батьківщини» В. Бондаренко заявление Н. Катеринчука о желании баллотироваться в мэры Киева.

Он также заявил, что сам Н. Катеринчук больше всех остальных заинтересован в его исключение из «Батьківщини» для создания особого реноме и вероятно рассчитывает стать единым кандидатом от оппозиции «но я буду резко против этого, потому что я очень хорошо помню прошлую кампанию, его действия, которые привели к созданию большинства Черновецкого (в Киевсовете)» (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 12.04).

***

Заяви М. Катеринчука щодо готовності «Свободи» підтримати його кандидатуру на посаду мера Києва не відповідають реальним політичним процесам у партії і в опозиції. Про це заявив депутат, голова Київської міської організації «Свобода» А. Ілєнко. «Це не відповідає дійсності. На сьогодні, “Свобода” чітко заявила, що ми, разом з нашими партнерами з “Батьківщини” і УДАРу, будемо підтримувати єдиного, узгодженого кандидата на посаду міського голови», – заявив він. «Очевидно, що це, як мінімум попахує політичним авантюризмом... Мені здається, це некоректно, коли людина розписується за інших людей, не маючи на це ніяких прав», – підкреслив він (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 15.04).

***

Оппозиции следует выстроить простую и понятную линию разъяснения обществу подлинной задачи планируемого властью референдума. Об этом заявил экс-вице-спикер Верховной Рады Н. Томенко. По его словам, поддержка референдума будет означать, что общество дало согласие на правление действующего Президента В. Януковича минимум до 2020 г.

«Голосование граждан за очевидные вопросы референдума дают, между прочим, и поддержку главного вопроса – мажоритарный, двухпалатный парламент. А он найдет любой механизм для победы В. Януковича в 2015 г.: выборы Президента в Раде, выборы в один тур и тому подобное», – сказал Н. Томенко.

Как известно, оппозиция с февраля блокирует работу Верховной Рады под различными предложениями. В связи с этим правящая Партия регионов намерена добиться изменения системы выборов в парламент с нынешней партийно-мажоритарной на мажоритарную путем референдума. При этом большая часть нынешних оппозиционеров не попадает в Верховную Раду следующего созыва.

Кроме того, ПР предлагает вынести на всенародное обсуждение вопрос об отмене депутатских льгот и депутатской неприкосновенности, а также сокращении числа депутатов с нынешних 450 до 300, что позволит уменьшить затраты налогоплательщиков на их содержание (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2013. – 15.04*).

***

Больницы и поликлиники по всей Украине массово сокращаются в результате медицинской реформы, инициированной Президентом В. Януковичем. Об этом заявил лидер Коммунистической партии Украины П. Симоненко, сообщила пресс-служба КПУ. «В результате такой реформы сократилось количество койко-мест, в десятки раз увеличилась нагрузка на врачей, что, естественно, отразилось на качестве медуслуг. И это не решило главной проблемы – того, что сегодня люди вынуждены платить за лечение из своего кармана», – подчеркнул лидер КПУ.

Он отметил, что на самом деле под видом реформы власти добиваются банального сокращения бюджетных расходов путем слияния отделений и больниц. Кроме того, по всей стране проходят сокращения врачей. По словам главы КПУ, еще одним катастрофическим примером последствий проводимой реформы здравоохранения служит фактический развал педиатрической службы (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2013. – 15.04*).

ЕКОНОМІКА

За рахунок стимулювання національної економіки було досягнуто стабільної економічної ситуації в країні.

Доходи державного сектору за підсумками I кварталу становлять 151,2 млрд грн, що на 2,6 млрд грн, або на 1,8 % більше порівняно із затвердженими показниками на I квартал 2013 р.

Порівняно з фактичними надходженнями за I квартал 2012 р. доходи державного сектору зросли на 11,3 млрд грн, або на 8,1 % (прогноз на 2013 р. – 1478 млрд грн, факт 2012 р. – 1 408,9 млрд грн), у тому числі доходи:

– зведеного бюджету – на 8,2 млрд грн, або на 8,3 %, у тому числі:

– державного бюджету (без трансфертів) – на 6,5 млрд грн, або 8,4 %;

– місцевих бюджетів (без трансфертів) – на 1,7 млрд грн, або 7,7 %;

– Пенсійного фонду – на 2,8 млрд грн, або на 7,9 %.

У I кварталі 2013 р. державний бюджет виконано з дефіцитом, значно меншим за плановий:

– держбюджету – 4,2 млрд грн: менше розпису на 13,4 млрд грн та відповідає 8,3 % річного показника, затвердженого ВРУ (річний показник – 50,5 млрд грн);

– загального фонду держбюджету – 7,1 млрд грн: менше розпису на 6,5 млрд грн та відповідає 15,9 % від річного показника, затвердженого ВРУ (річний показник – 44,5 млрд грн).

Виконання державного бюджету за I квартал 2013 р. говорить про позитивні тенденції і поживлення національної економіки.

Політика стимулювання внутрішнього виробництва й попиту в Україні забезпечила зростання в січні – лютому 2013 р. виробництва в галузях промисловості, орієнтованих на внутрішній ринок:

– харчових продуктів – на 6,3 %;

– виробів з деревини – 5,8 %;

– основних фармацевтичних продуктів – на 32,2 %;

– комп'ютерів, електронної та оптичної продукції – у 1,6 раза.

Державна підтримка сільського господарства сприяла зростанню обсягу сільськогосподарського виробництва в січні – березні 2013 р. на 5,8 % порівняно із січнем – березнем 2012 р., у т. ч. у сільськогосподарських підприємствах – на 10,5 %. Зросли обсяги виробництва основних видів продукції тваринництва: м'яса – на 7,4 %, яєць – на 4,6 %, молока – на 1,2 %.

Підтримка внутрішнього виробництва забезпечила підвищення доходів населення. У січні – лютому 2013 р. середньомісячна номінальна заробітна плата працівника зросла на 9,2 % до 3012 грн порівняно із січнем – лютим 2012 р., реальна – на 9,6 %.

Поступово зростають обсяги кредитних ресурсів, спрямованих в економіку:

– за оперативними даними НБУ, станом на 01.04.2013 р. загальний обсяг кредитів в економіку України з початку року зріс на 11,9 млрд грн до 821,3 млрд грн, у тому числі кредитів, наданих юридичним особам, – на 11 млрд грн.

Завдяки ефективній роботі Національного банку та уряду зі стабілізації фінансової ситуації в країні, міжнародні резерви за січень – березень 2013 р. зросли на 0,7 % до 24,7 млрд дол. США.

Пожвавлення економічного розвитку України на початку 2013 р. зумовило зростання попиту на гроші – грошова маса станом на 01.04.2013 р. з початку року збільшилася на 3,5 % до 800 млрд грн.

Стабільність вітчизняної фінансової системи в умовах підвищення доходів населення зумовлює продовження тенденції до зростання депозитів у національній валюті у 2013 р.:

– за оперативними даними НБУ, станом на 01.04.2013 р. обсяг депозитів з початку року збільшився на 25,5 млрд грн, або на 8 %, та становив 345,4 млрд грн;

– найбільше зростання зафіксовано за депозитами фізичних осіб – на 21,1 млрд грн., або на 11,5 %.

На початку 2013 р. було забезпечено функціонування економіки в низькоінфляційному середовищі:

– за січень – березень 2013 р. споживчі ціни зросли на 0,1 % порівняно з груднем 2012 р.;

– за січень – березень 2013 р. ціни виробників зросли на 0,9 % порівняно з груднем 2012 р. (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 15.04.*)

***

Протягом останніх двох років в енергетичну систему України було залучено близько 2 млрд євро інвестицій міжнародних фінансових інститутів. Про це під час прес-конференції повідомив голова наглядової ради Київенерго І. Плачков, передає кореспондент УНН.

За його словами, у середньому щороку інвестували 1–1,5 млрд євро. «Енергоатом» – 300 млн, «Укренерго», «Укргідроенерго» та будівництво системи – 1,2 млрд у рік і це дуже багато», – зазначив І. Плачков. Як повідомив І. Плачков, інвестуються переважно державні компанії і за рахунок гарантії саме України. Стосовно українських приватних компаній, то на сьогодні вони не мають інвестиційної привабливості, оскільки інвестори бояться давати гроші без гарантії держави.

Також він зазначив, що Україна із 45 тис. вироблених МВт споживає максимум 25–30 тис. і, відповідно, може експортувати приблизно 20 тис. МВт. «Ми можемо виробляти у два рази більше електроенергії і продавати Європі. 20 тис. МВт – це об'єм вживання, як дві Словаччини», – сказав І. Плачков. На його думку, Україні варто повторити досвід Болгарії і Румунії та «зпаралелезувати» європейську та українську енергосистеми (*Украинские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua). – 2013. – 15.04.*)

***

В марте 2013 г. физические лица купили у банков валюту на 1,256 млрд дол., продали – на 1,253 млрд дол., что, соответственно, на 5,9 % меньше и на 12,6 % больше показателей февраля-2013. Таким образом, чистая покупка украинцами иностранной наличной валюты у банков в марте составила 2,7 млн дол. Об этом сообщает пресс-служба Национального банка Украины. По данным регулятора, общий объем операций на наличном валютном рынке в марте текущего года по

сравнению с февралем возрос на 2,5 % – до 2,509 млрд дол. НБУ также сообщает, что объем банковских вкладов физлиц в свободно конвертируемой валюте (СКВ) за март-2013 сократился на 195,9 млн дол. (в феврале – на 181,7 млн дол. и к 1 апреля достиг 22,383 млрд дол.). Об этом сообщает ЛІГАБізнесІнформ (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>)). – 2013. – 12.04).

***

По состоянию на 11 апреля Украина экспортировала более 20,2 млн т зерна. По прежнему активно экспортируется кукуруза. Ее уже поставлено на внешние рынки почти 11,4 млн т. Также постепенно растет экспорт продуктов переработки зерна, в частности муки. Об этом сообщил министр аграрной политики и продовольствия Н. Присяжнюк.

«Погодные условия больше не задерживают отгрузки зерновых на порты, поэтому украинские аграрии продолжают постепенно наращивать динамику экспорта. И уже имеем показательный результат. Так, по состоянию на 11 апреля Украина поставила на внешние рынки свыше 20,2 млн т зерновых. А это на 3,6 млн т больше, чем за аналогичный период предыдущего маркетингового года», – отметил Н. Присяжнюк. Глава ведомства добавил, на сегодня основу эскорта зерновых составляет кукуруза. По состоянию на 11 апреля ее уже поставлено на внешние рынки почти 11,4 млн т.

Также министр отметил такую тенденцию, как постепенное наращивание динамики экспорта продуктов переработки зерна, в частности муки. Его с начала текущего маркетингового года поставили на внешние рынки почти 160 тыс. т (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>)). – 2013. – 12.04).

***

По мнению экспертов, наиболее перспективными секторами для инвестиций в Украине являются фармацевтика, энергосбережение, инфраструктура и сельское хозяйство.

«Учитывая то, что официальный ВВП Украины составляет, грубо говоря, под 200 млрд дол., а неофициальный и того

больше, то цифра в 40 млрд в качестве инвестиций абсолютно реальна», – отмечает управляющий директор Dragon Capital Д. Тарабакин. В связи с этим, по его мнению, наиболее перспективными для инвестирования секторами являются фармацевтика, сельское хозяйство, машиностроение, IT-технологии. В частности, по его словам, очень привлекательным сектором для инвесторов может стать инфраструктура, благодаря инвестициям в которую в свое время достиг экономического роста Китай. «У нас есть все перспективы стать европейским Китаем. Однако с нынешней инфраструктурой пока шансов мало. Потому указанное направление очень перспективно», – убежден эксперт.

Генеральный директор КУА «ИТТ-Менеджмент» В. Федоров констатирует, что в ближайшие годы Украина может получить порядка 10 млрд дол. инвестиций. В связи с этим, по его словам, наиболее перспективной в плане инвестирования станет сфера энергоэффективности.

Ранее посол США Дж. Теффт заявил, что годовой объем привлеченных иностранных инвестиций в экономику Украины должен составлять не менее 40 млрд дол. Он подчеркнул, что для того, чтобы Украина достигла такого притока иностранного капитала, необходима более прозрачная судебная система и законодательная база (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 13.04).

***

Україні слід було б скоротити кількість державних банків. Про це заявив представник Міжнародного валютного фонду в країні М. Альєр, передає «Лента.ру».

Він нагадав, що Україна під час кризи націоналізувала декілька фінансових організацій, завдяки чому кількість держбанків зросла до чотирьох. Нині, вважають у МВФ, державі стільки фінансових організацій не потрібно. Які саме банки пропонує продати фонд, М. Альєр не уточнив. Під час кризи за рахунок держави були врятовані Укргазбанк, банк «Київ» і банк «Родовід». Крім того, уряд володіє Ощадбанком, що відділився в 1991 р. від Ощадбанку СРСР.

Український уряд ще у 2011 р. заявляв, що хотів би позбутися придбаних під час кризи фінансових організацій. Усього Україна під час кризи витратила на скупку банків майже 26 млрд грн (близько 3,2 млрд дол.) (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 14.04).

***

В течение трех месяцев было выявлено около 20 тыс. служащих, которые трудились без трудовых соглашений. Согласно сообщению Министерства сборов и доходов, в течение последних трех месяцев было выявлено около 20 тыс. служащих, которые трудились без заключенных с ними трудовых соглашений. Согласно сведениям Миндоходов, в результате такой проверки в бюджет страны поступило 3,7 млн грн. Согласно сообщению аналитиков министерства, в 93 % случаев у предпринимателей в случае проверки были выявлены различные нарушения законодательства. Нарушители будут должны уплатить в госбюджет около 100 млн грн штрафных санкций и налогов (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2013. – 15.04).

***

До початку літнього сезону Головне управління колійного господарства Укрзалізниці планує оновити всіма видами ремонтів 308 км колії. Зокрема, планується модернізувати 120 км, відремонтувати капітальним ремонтом 138 км та середнім – 150 км. Відповідні завдання на початку року поставлено перед колійними господарствами залізниць України.

Планами Укрзалізниці в поточному році передбачено оновити всіма видами ремонтів 1778 км колії, замінити на нові – 235 комплектів стрілочних переводів, старопридатні 196 та відремонтувати – 556 стрілочних переводів. Ремонт і модернізація колій здійснюються згідно з програмою розвитку транспортних коридорів та швидкісного руху в Україні. Оздоровлення залізничної колії дасть можливість не тільки покращити естетичний вигляд колії, а й підвищити швидкість руху на відремонтованих дільницях до максимально можливої при

існуючому технічному оснащенні (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 13.04).

***

Львовский автобусный завод снял с гарантии свои автобусы, которые были проданы Львову к Евро-2012.

«Львовский городской совет почему-то считает, что ЛАЗ до конца своих дней, или до конца каденции городского председателя, должен бесплатно ремонтировать эти автобусы. Такого не будет, потому, что городской совет задолжал более 110 тыс. грн за ремонт автобусов, который проводился в долг. В прошлом году счета за ремонты не были оплачены. Кроме того, не являются гарантийными случаями то, что автобус попал в ДТП, или то, что он был переполнен людьми и въехал в открытый люк», – говорится в заявлении пресс-секретаря ЛАЗа О. Горак.

По ее словам, львовское автотранспортное предприятие № 1, которое эксплуатирует автобусы, не обслуживает транспорт надлежащим образом. «Автобусы должны проходить техническое обслуживание. На требование ЛАЗа представить сервисные книжки прохождения техосмотра, водители автотранспортного предприятия сказали, что их нет – выбросили», – рассказала О. Горак, посетовав, что города также имеет долг в 25 млн грн за автобусы, поставленные еще с 2009 г.

В свою очередь мэр Львова А. Садовый заявляет, что автобусы ЛАЗа имеют проблемы с качеством. «Мы купили наши львовские автобусы, и имеем теперь с ними проблемы. Нужно их ремонтировать, чтобы они выходили на линию и дальше работали. Все, кто купил немецкие новые автобусы, проблем не имеют, они нормально работают», – сообщил он журналистам (*Левый берег (http://lb.ua)*). – 2013. – 12.04).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

За січень – лютий від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі становило 902,9 млн дол., що вдвічі менше від’ємного сальдо за два місяці 2012 р. –1,862 млн дол. Про це повідомляє

прес-служба Держстату. Як зазначається в повідомленні, за січень – лютий 2013 р. експорт товарів становив 10,477 млн дол., імпорт – 11,38 млн дол.

На формування негативного сальдо вплинули окремі товарні групи: палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки (- 2,7 млн дол.), засоби наземного транспорту, крім залізничного (-680,2 млн дол.), електричні машини (-461 млн дол.), фармацевтична продукція (-423,9 млн дол.), пластмаси, полімерні матеріали (-393,7 млн дол.).

Як зазначається в повідомленні, коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,92 (у січень – лютий 2012 р. – 0,85).

Згідно з повідомленням, зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами зі 195-ти країн світу.

Обсяг експорту товарів до країн СНД становив 31,9 % від загального обсягу експорту, Європи – 29,3 %, у т. ч. до країн Європейського Союзу – 28,8 %, Азії – 26,1 %, Америки – %, Африки – 6,2 %, Австралії та Океанії – 0,1 %.

Серед найбільших країн-партнерів експорт товарів збільшився до Китаю на 55,7 %, Індії – на 38,8 %, Італії – на 37,5 %, Білорусі – на 27,9 %, Туреччини – на 24,8 %, Польщі – на 5,9 %. Одночасно скоротився до Російської Федерації на 15,9 % (*Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2013. – 15.04.*)

***

Державний бюджет України за січень – березень виконано з дефіцитом 4,2 млрд грн. Про це на прес-конференції повідомив заступник міністра фінансів України А. Мярковський, передає кореспондент УНН.

Він повідомив, що показник дефіциту державного бюджету менше запланованого показника на цей період і становить 8,3 % річного показника. «Що стосується виконання державного бюджету, то я всіх запевняю, що державний бюджет виконується стабільно. Будь-яких загроз доходам України немає... Що стосується січня до березня, то ріст надходжень в порівнянні з I кварталом 2012 р. становив майже 8 %. Якщо ми подивимося динаміку березня, то по березню зростання платежів у цілому становило майже 117 %», – наголосив він.

Нагадаємо, дефіцит Державного бюджету України в лютому 2013 р. збільшився на 698,2 млн грн порівняно із січнем 2013 р. і досяг 2,334 млрд грн (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 15.04).

***

Уряд Греції та міжнародні кредитори домовилися про надання країні чергового траншу фіндопомоги в обсязі 8,8 млрд євро. Про це повідомляє агентство Франс Прес із посиленням на грецького міністра фінансів Я. Стурнараса, передає РІА Новости.

«Переговори між сторонами завершилися, ми досягли угоди, – сказав міністр. – Ми очікуємо надання Греції траншу фіндопомоги загальним обсягом 8,8 млрд євро, виділення якого було призупинено у зв'язку з аналізом ЄК, МВФ і ЄЦБ після досягнутої Афінами фіскальної консолідації і оцінкою реформ».

На думку представників «трійки» кредиторів, Греція на шляху до досягнення цільових податково-бюджетних показників і може повністю виконати всі узгоджені на 2013–2014 рр. заходи, реалізація яких ще не почалася. Згідно з даними грецьких ЗМІ, сторони домовилися про звільнення 4 тис. державних службовців до кінця поточного року і ще 11 тис. у наступному році (*Західна інформаційна корпорація* (<http://zik.com.ua>). – 2013. – 15.04).

***

Російська економіка може до осені скотитися в рецесію. Про це заявив глава Мінекономрозвитку РФ А. Белоусов, чие відомство напередодні різко знизило прогноз основних показників економіки РФ у 2013 р., передає Reuters.

Аналітики, які раніше критикували міністерство за зайвий оптимізм, тепер, навпаки, не схильні згущувати фарби і підозрюють чиновників у спробі вплинути на політику грошової влади. «Ми ще не в рецесії, але можемо туди потрапити, ризик такий є. Я думаю, до осені, якщо у нас зростання не буде деякий час, можемо потрапити в рецесію, – сказав А. Білоусов. – Ми будемо пропонувати заходи економічного стимулювання.

Буде нарада у Президента на цю тему. Заходи треба приймати, тому що нам треба виходити з тієї ситуації, у якій ми опинилися, щоб не потрапити в рецесію».

Оцінку зростання економіки міністерство знизило, навіть незважаючи на підвищення прогнозної ціни нафти у 2013 р. – до 105 дол. за барель у середньому за рік з колишніх 97 дол. (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*. – 2013. – 12.04).

***

Глобальная экономика на данный момент не способна поддерживать стабильное восстановление и в любой момент может пережить новый сбой, гласят данные совместного исследования газеты Financial Times и института Брукингса (США).

Вопреки устойчивости финрынков и возвращению уверенности к бизнесу и потребителям в развивающихся странах, общие индикаторы роста слабо изменились с середины 2011 г., а сигналы подъема постоянно сменяются слабыми статданными и новыми проблемами в еврозоне, отмечает FT.

Индекс TIGER (Tracking Indices for the Global Economic Recovery), который рассчитывается совместно FT и институтом Брукингса, показал, что экономика планеты «рискует войти в штопор», убежден профессор Э. Прасад из института Брукингса.

При расчетах индекса TIGER принимаются во внимание экономическая активность во множестве стран мира, операции в финансовом секторе планеты, показатели доверия потребителей и бизнесменов. Все эти показатели учитываются в сложной статистической программе, которая учитывает не только абсолютные показатели, но и особенности их изменений. Новый индекс TIGER показывает, что экономическое оздоровление глобальной экономики все еще под большим вопросом.

«Лучшее, что можно сказать о слабых темпах экономической активности, это что в ряде ключевых экономик падение достигло дна», – отметил Э. Прасад.

По сравнению со многими развитыми государствами, которые показывают слабую и все ухудшающуюся динамику, США показывают неплохие результаты. Тем не менее,

даже в Штатах, крупнейшей экономике мира, показатели активности в реальном секторе и доверия к экономике остаются значительно ниже типичных для периодов восстановления уровней.

Макропоказатели еврозоны растут, особенно в периферийных странах, тем не менее, индексы роста остаются у низких отметок. «Сейчас мало причин ожидать улучшения импульса к росту в этих странах, где ВВП продолжает сокращаться», — уверен Э. Прасад.

Во многих странах с развивающейся экономикой продлится ослабление роста, отмеченное в прошлом году, что спровоцировано общей слабостью экономики мира, отметил аналитик (*Korrespondent.net* (<http://korrespondent.net>). — 2013. — 15.04).

***

Республике Кипр для преодоления кризиса понадобится гораздо больше денег, чем предполагалось ранее. Речь идет о 23 млрд евро, заявил в Никосии представитель кипрского правительства. Ранее называлась сумма 17,5 млрд.

Тем самым власти подтвердили данные, ранее обнародованные в СМИ со ссылкой на Еврокомиссию и Европейский центральный банк.

Ответственность за неправильные расчеты возлагают на прежнее правительство Кипра. Сумма 17,5 млрд евро была определена по состоянию на ноябрь 2012 г., пояснил представитель кабинета. По его словам, с тех пор потребность увеличилась, однако прежнее правительство побоялось взять на себя ответственность и принять соответствующее решение. Об этом сообщает *Deutsche Welle* (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). — 2013. — 12.04).

***

Аудиторы Deloitte представляют Еврогруппе результаты проверки кипрских банков 24 апреля.

Центральный банк (ЦБ) Кипра подписал соглашение с аудиторской фирмой «Делойтт» (*Deloitte Financial Advisory Services*) о проведении проверки на предмет соблюдения банковским

сектором страны законодательства в отношении борьбы с отмыванием денег. Об этом сообщили местные СМИ.

Предварительные результаты аудита должны быть готовы к 20 апреля, а уже 24 апреля они будут представлены на рассмотрение министров финансов зоны евро. К тому времени, как ожидается, пройдет процесс ратификации в парламентах стран еврозоны.

Соглашение о предоставлении антикризисной программы Кипру одобрено на встрече Еврогруппы в Дублине 12 апреля. Осуществление независимого аудита на предмет прозрачности финансовой системы Кипра стало одним из главных требований Еврогруппы в ходе переговоров в марте с правительством республики об условиях выделения кредитной помощи.

На встрече в Дублине министры финансов зоны евро достигли политического соглашения о программе финансовой стабилизации на острове. Она включает выделение Евросоюзом и Международным валютным фондом кредита в объеме 10 млрд евро, а также собственные меры кипрских властей по реструктуризации и резкому сокращению банковского сектора, повышению налогов, снижению госрасходов и проведению структурных экономических реформ, что должно привлечь в течение трех лет еще 13 млрд евро для вывода страны на путь устойчивого развития.

По итогам встречи в Дублине председатель Еврогруппы Й. Дейсселблум напомнил, что аудит кипрского законодательства по борьбе с отмыванием денег должен завершиться до начала предоставления Кипру международной помощи, первый транш которой, как ожидается, поступит в середине мая. Об этом сообщает ИТАР-ТАСС (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 1304).

***

Єврокомісія рекомендувала Кіпру продати більшу частину свого золотого запасу для звільнення грошових коштів у розмірі 400 млн євро. Про це пише «Лента.ру» з посиланням на BBC News.

Як повідомляється, за нинішніми цінами острову доведеться реалізувати близько 10,36 т із загального резерву в 13,9 т.

Якщо золото буде реалізовано, то це буде найбільша одноразова продаж дорогоцінного металу у світі за чотири роки. У 2009 р. ЦБ Франції вивів на ринок 17,4 т золота.

Більш великі країни, що опинилися в центрі європейської кризи, володіють досить великими резервами золота. Так, запас Португалії становить 382,5 т (14,76 млрд євро в грошовому вираженні), а Іспанія володіє 281,6 т. Італія ж за цим показником – на четвертому місці у світі, тримаючи близько 2,451 тис. т металу.

Продаж золота Кіпром може стати однією з умов надання острову допомоги з боку Євросоюзу (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 14.04).

***

Європейский Союз ежегодно недосчитывается приблизительно 1 трлн евро из-за неуплаты налогов.

Председатель Евросовета Херман Ван Ромпей намерен обсудить эту проблему на брюссельском саммите ЕС в мае. Такой недостаток в налоговых поступлениях эквивалентен годовому ВВП Испании – пятой крупнейшей страны ЕС, и намного превышает общую сумму программ спасения членов валютного союза – Греции, Ирландии, Португалии и Кипра.

В частности, глава Евросовета намерен вновь призвать Австрию присоединиться к другим странам Евросоюза и начать обмен информацией по банковским депозитам. 10 апреля Люксембург объявил о своем решении снять режим банковской тайны для вкладов граждан ЕС. Таким образом, Австрия остается единственной страной ЕС, не поддерживающей информационный обмен.

«Нынешний экономический кризис еще более явно показал острую необходимость в создании честной и эффективной налоговой системы. Уклонение от уплаты налогов является серьезной проблемой для стран, которые нуждаются в ресурсах для восстановления государственных финансов», – добавил глава Евросовета (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 13.04).

***

Банки США продолжают сокращать штат.

Даже после публикации своих лучших результатов с 2006 г. шесть крупнейших американских банков объявили о планах ликвидировать около 21 тыс. рабочих мест, а это 1,8 % от общего штата. Это самое крупное сокращение с III квартала 2011 г. Банк JPMorgan Chase & Co возглавил список с 17 тыс. запланированными сокращениями к концу 2014 г.

Банки вынуждены пойти на данные меры с целью сохранить прибыль на фоне слабого роста доходов. Расходы на сотрудников являются одной из самых крупных затратных статей после выплаты процентов. Наиболее уязвимые служащие банка работают в отделениях, где спрос на банковские услуги ослабевает, например в подразделениях, специализирующихся на ипотечных выкупах. Данные показывают, что за последние пять лет в финансовых организациях США было сокращено около 320 тыс. сотрудников.

«Банки лучше знают, как выглядит их бизнес-модель, и начинают приводить в соответствие количество своих сотрудников», – сказал Р. Дикс, консультант финансовых учреждений по персоналу. Банки предоставят большую информацию относительно сокращений, после того как сообщат результаты I квартала (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 12.04).